

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2007/08:1 utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning med förslag till anslag m.m. för budgetåret 2008. I betänkandet behandlas också motionsyrkanden som väckts med anledning av propositionen. Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionsyrkandena.

I propositionen föreslås en ändring i skollagen som innebär att det blir möjligt för regeringen att besluta om att inleda en försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning. I propositionen föreslås också fortsatt giltighet av lagen (1995:1249) om försöksverksamhet med ökat föräldrainsflytande över utvecklingsstörda barns skolgång.

Medel tillförs bl.a. för att stärka basfärdigheterna läsning, skrivning och räkning i årskurserna 1–3. Cirka 700 miljoner kronor avsätts under anslaget för fortbildning av lärare. Skolverkets anslag ökas med 150 miljoner kronor för utökad utbildningsinspektion.

Högskolans resurser för utbildning på grundnivå och avancerad nivå ökar med 240 miljoner kronor till följd av en kvalitetsreform. Förstärkningen sker genom att ersättningsbeloppen för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik och teologi räknas upp med 6,78 % och ersättningsbeloppen för naturvetenskap, teknik och farmaci med 2,17 %. Samtidigt sker en minskning av grundutbildningsanslagen med 200 miljoner kronor genom att tilldelade takbelopp sänks.

Läkarutbildningen tillförs 60 nybörjarplatser 2008, vilket fullt utbyggt motsvarar 330 helårsstudenter.

I enlighet med propositionen Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80) ökar medlen för forskning och forskarutbildning med 851,5 miljoner kronor 2008. Därutöver ökar medlen för forskning och forskarutbildning inom högskolan med ytterligare 300 miljoner kronor, vilka huvudsakligen fördelas på grundval av kvalitetskriterier.

I betänkandet finns reservationer från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna. Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiet de grönas budgetalternativ redovisas i särskilda yttranden. I *bilaga 2* ges en översikt över regeringens och nämnda partiers förslag till anslag för år 2008 inom utgiftsområdet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Utskottets överväganden	8
1 Inledning	8
2 Barnomsorg, skola och vuxenutbildning	8
Inledning	8
Resultat	9
Försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning, m.m.	13
Fortsatt giltighet av lagen (1995:1249) om försöksverksamhet med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång	15
Anslagen för 2008	16
25:1 Statens skolverk	16
25:2 Myndigheten för skolutveckling	18
25:3 Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg	19
25:4 Specialpedagogiska institutet	21
25:5 Specialskolemyndigheten	22
25:6 Särskilda insatser på skolområdet	22
25:7 Sameskolstyrelsen	23
25:8 Maxtaxa i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg m.m.	24
25:9 Bidrag till viss verksamhet motsvarande förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, grundskola och gymnasieskola	24
25:10 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	25
25:11 Fortbildning av lärare	26
25:12 Nationellt centrum för flexibelt lärande	28
25:13 Statligt stöd till vuxenutbildning	28
25:14 Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning	29
25:15 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning	30
25:16 Utveckling av vuxenutbildning m.m.	31
Oppositionspartiernas förslag till nya anslag, m.m.	31
3 Universitet och högskolor	32
Lärarhögskolan i Stockholm	34
Anslagen för år 2008	35
Svenska institutets stipendier	40
4 Vissa centrala myndigheter	40
Inledning	40
Resultat	41
Anslagen för 2008	42
25:73 Högskoleverket	42
25:74 Verket för högskoleservice	43
25:75 Centrala studiestödsnämnden m.m.	43
25:76 Överklagandenämnden för studiestöd	44
25:77 Internationella programkontoret för utbildningsområdet	44
25:78 Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning	45
25:79 Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m.	46

25:80 Utvecklingsarbete m.m. inom områdena utbildning och forskning	47
5 Nationella och internationella forskningsresurser m.m.	47
Inledning	47
Anslagen för 2008	49
26:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	49
26:2 Vetenskapsrådet: Förvaltning	50
26:3 Rymdforskning	51
26:4 Institutet för rymdfysik	51
26:5 Kungl. biblioteket	52
26:6 Polarforskningssekreteriatet	52
26:7 Sunet	53
26:8 Centrala etikprövningsnämnden	53
26:9 Regionala etikprövningsnämnder	54
26: 10 Särskilda utgifter för forskningsändamål	54
Ökade resurser till forskning	55
6 Anslagen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2008 samt vissa bemyndiganden	56
Reservationer	57
1. Försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning, punkt 1 (v)	57
2. Vissa frågor rörande lärlingsutbildning, m.m., punkt 2 (s)	57
3. Vissa frågor rörande lärlingsutbildning, m.m., punkt 2 (mp)	59
Särskilda yttranden	60
1. Anslagen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2008 samt vissa bemyndiganden, punkt 5 (s)	60
2. Anslagen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2008 samt vissa bemyndiganden, punkt 5 (v)	62
3. Anslagen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2008 samt vissa bemyndiganden, punkt 5 (mp)	64
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	67
Propositionen	67
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	68
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens förslag	73
Anslagsförslag för 2008 under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning	73
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	77
Förslag till beslut om anslag för 2008 under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning	77
Företrädarna för s, v och mp har avstått från att ta ställning i beslutet om anslag (se särskilda yttranden 1-3).	77
<i>Bilaga 4</i>	
Regeringens lagförslag	80

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100) med den ändringen att ikraftträdandet bestäms till den 15 januari 2008. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2007/08:1 utgiftsområde 16 punkt 1 och avslår motion 2007/08:Ub477 yrkande 1.

Reservation 1 (v)

2. **Vissa frågor rörande lärlingsutbildning, m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub261, 2007/08:Ub302, 2007/08:Ub498 yrkandena 3 och 4 samt 2007/08:N323 yrkande 16.

Reservation 2 (s)

Reservation 3 (mp)

3. **Försöksverksamhet med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (1995:1249) om försöksverksamhet med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 16 punkt 2.

4. **Lärarhögskolan i Stockholm**

Riksdagen godkänner vad utskottet anfört om att Lärarhögskolan i Stockholm upphör att vara en egen myndighet fr.o.m. den 1 januari 2008.

5. **Anslagen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2008 samt vissa bemyndiganden**

a)

Riksdagen anvisar anslagen under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2008 på det sätt som framgår av bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 16 punkt 11 och avslår motionerna 2007/08:Fi206 yrkande 2, 2007/08:Fi277 yrkandena 76–81, 2007/08:So316 yrkande 8, 2007/08:Ub242, 2007/08:Ub275, 2007/08:Ub306 yrkande 4, 2007/08:Ub332, 2007/08:Ub334, 2007/08:Ub459, 2007/08:Ub477 yrkande 2, 2007/08:Ub484 yrkandena 2–5, 2007/08:Ub510 yrkande 9, 2007/08:Ub511 yrkande 2, 2007/08:Ub513 yrkande 2, 2007/08:Ub514 yrkande 7, 2007/08:Ub515 yrkande 8, 2007/08:Ub517 yrkande 1, 2007/08:

Ub539, 2007/08:Ub547, 2007/08:Ub552, 2007/08:Ub554, 2007/08:Ub556 yrkande 2, 2007/08:Ub559, 2007/08:Ub560, 2007/08:Ub562, 2007/08:Ub566 yrkandena 3 och 4 samt 2007/08:A400 yrkande 16.

b)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 25:3 Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 253 000 000 kr under perioden 2009 och 2010. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 16 punkt 3.

c)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramsanslag 25:4 Specialpedagogiska institutet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 11 500 000 kr under perioden 2009–2010. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 16 punkt 4.

d)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 25:11 Fortbildning av lärare besluta om kommande utgifter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 900 000 000 kr under perioden 2009–2010. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 16 punkt 5.

e)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 25:15 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning besluta om bidrag till kvalificerad yrkesutbildning som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 280 897 000 kr under 2009 och högst 251 846 000 kr under perioden 2010–2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 16 punkt 6.

f)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 25:70 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 000 000 kr under 2009. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 16 punkt 7.

g)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 25:77 Internationella programkontoret för utbildningsområdet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 8 000 000 kr under 2009. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 16 punkt 8.

h)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 26:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 468 000 000 kr under 2009, högst 2 150 000 000 kr under 2010, högst 1 057 000 000 kr under 2011, högst 258 000 000 kr under 2012 och högst 17 000 000 kr under 2013. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 16 punkt 9.

i)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 26:3 Rymdforskning besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 165 000 000 kr under 2009, högst 165 000 000 kr under 2010, högst 170 000 000 kr under 2011, högst 175 000 000 kr under 2012 och högst 175 000 000 kr under 2013. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 16 punkt 10.

Stockholm den 27 november 2007

På utbildningsutskottets vägnar

Sofia Larsen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sofia Larsen (c), Marie Granlund (s)¹, Margareta Pålsson (m), Mats Gerdau (m), Mikael Damberg (s)², Oskar Öholm (m), Agneta Lundberg (s)³, Christer Nylander (fp), Louise Malmström (s)⁴, Betty Malmberg (m), Peter Hultqvist (s)⁵, Gunilla Tjernberg (kd), Lars Hjälmred (m), Rossana Dinamarca (v)⁶, Thomas Strand (s), Ulrika Carlsson i Skövde (c) och Mats Pertoft (mp)⁷.

¹⁻⁷ Avstår från ställningstagande under punkt 5.

Utskottets överväganden

1 Inledning

Utbildningsutskottet behandlar i det följande regeringens förslag i budgetpropositionen för 2008 vad gäller utgiftsområde 16 samt motionsyrkanden som berör budgeten för detta utgiftsområde.

Utgiftsområdet omfattar politikområdena Utbildningspolitik och Forskningspolitik. Riksdagen har fastställt följande mål för dessa politikområden (bet. 2000/01:UbU1, rskr. 2000/01:99).

Målet för utbildningspolitiken är att Sverige ska vara en ledande kunskapsnation som präglas av utbildning av hög kvalitet och livslångt lärande för tillväxt och rättvisa.

Målet för forskningspolitiken är att Sverige ska vara en ledande forskningsnation, där forskning bedrivs med hög vetenskaplig kvalitet.

Politikområdet Utbildningspolitik omfattar förskola och skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning, vuxnas lärande, högskola och studie-stöd. I politikområdet ingår centrala myndigheter inom utbildningsområdet samt medlemsavgifter till Unesco, m.m. De samlade kostnaderna inom politikområdet uppgår innevarande år till nästan 250 miljarder kronor. Av detta täcker de statliga anslagen under politikområdet ungefär 28 %. För övriga kostnader svarar kommuner, landsting och enskilda huvudmän.

Politikområdet Forskningspolitik omfattar anslag till nationell och internationell forskning, infrastruktur för forskning i form av bibliotek, arkiv och datanät samt etikprövning. Anslagen till politikområdet uppgår innevarande budgetår till sammanlagt 7,5 miljarder kronor, varav 4,4 miljarder kronor hänför sig till utgiftsområde 16.

2 Barnomsorg, skola och vuxenutbildning

Inledning

I detta avsnitt behandlar utskottet regeringens förslag för budgetåret 2008 vad gäller anslag till myndigheter och stöd inom områdena barnomsorg, skola och vuxenutbildning (anslag 25:1–16) samt motioner i anslutning till dessa. Under respektive anslag behandlas även eventuella bemyndiganden för tid efter 2008. Avsnittet inleds med en sammanfattning av den resultatredovisning för områdena som ges i budgetpropositionen.

Resultat

Förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg

Förskoleverksamhet ska erbjuda en pedagogisk verksamhet och underlätta för föräldrar att förena förvärvsarbete eller studier med ansvar för barn. Förskoleverksamhet bedrivs i form av förskola, familjedaghem och öppen förskola.

Antalet barn som är inskrivna i förskoleverksamhet ökade under 2006 jämfört med året innan med 17 000 barn till drygt 424 000 barn. År 2006 gick 84 % av alla barn i åldern 1–5 år i förskola eller familjedaghem. Denna andel har ökat successivt de senaste åren.

Förskolor som drivs av enskild huvudman är betydligt vanligare i storstäder och förortskommuner än i övriga delar av landet. Hösten 2006 gick drygt 70 000 barn eller 17 % av alla barn i förskolor i en enskild förskola, vilket är samma andel som föregående år.

Personaltätheten har ökat i förskolan, vilket innebär en minskning av antalet barn per årsarbetare från 5,2 till 5,1 jämfört med 2005. Sammanlagt har antalet anställda i förskolan ökat med 30 % mellan 1999 och 2006. Andelen pedagogiskt högskoleutbildad personal i förskolan var 51 % år 2006. Barnskötarna utgjorde 41 % av de anställda i förskolan.

Antalet barn som går i familjedaghem har minskat kraftigt från 32 100 barn år 2005 till 27 860 barn år 2006. Minskningen förklaras av minskad efterfrågan hos föräldrar samt med förskolans utbyggnad. Andelen familjedaghem med enskild huvudman har ökat från 2 % till 12 % under de senaste tio åren. Knappt 4 000 barn går i familjedaghem med enskild huvudman.

Hösten 2006 fanns 470 öppna förskolor i 159 kommuner. Antalet förskolor har ökat från föregående år med 22 stycken.

Den totala kostnaden för förskolan uppgår till nästan 41 miljarder kronor år 2006. Detta är en ökning med 7,5 % jämfört med året innan. Ökningen hänför sig delvis till ökningen av antalet barn. Kostnaden per inskrivet barn beräknas till 105 000 kr, vilket är en ökning med 4,5 %. Kostnaden för familjedaghem uppgår till drygt 2,6 miljarder kronor. Utslaget per barn är kostnaden 84 300 kr. För öppen förskola uppgår kostnaden till 262 016 000 kr.

Skolbarnsomsorg bedrivs i form av fritidshem, familjedaghem och öppen fritidsverksamhet. Skolbarnsomsorgens uppgift är att komplettera skolan samt erbjuda barnen en meningsfull fritid. År 2006 ökade antalet inskrivna barn i åldern 6 till 9 år till 78 %. Antalet inskrivna barn ökade med knappt 5 600 till ca 330 000 barn. Personaltätheten fortsätter att minska. Mellan 1998 och 2006 minskade personaltätheten från 15,3 barn till 18,9 barn per årsarbetare. Samtidigt fortsätter gruppstorlekarna att öka. De största fritidsgrupperna finns i förortskommunerna där genomsnittet är 35 barn per avdelning. Elva procent av alla 10- till 12-åringar deltog i

öppen fritidsverksamhet. Tillgången till öppen fritidsverksamhet för dessa åldrar varierar kraftigt mellan kommunerna. Endast i 71 kommuner bedrevs öppen fritidsverksamhet för barn mellan 10 och 12 år.

Den totala kostnaden för fritidshem år 2006 uppgår till 10,5 miljarder kronor, vilket är oförändrat jämfört med tidigare år. Samtidigt har antalet barn ökat med 1,3 %. Kostnaden per barn har minskat med 1,4 % till i genomsnitt 32 400 kr.

Barn- och ungdomsutbildning

Förskoleklassen är en frivillig skolform inom det offentliga skolväsendet. Utbildningen i förskoleklassen ska stimulera varje barns utveckling och lärande samt ligga till grund för fortsatt skolgång. Andelen sexåringar som går i förskoleklass har fortsatt att öka till närmare 96 % läsåret 2006/07. Av dessa går 7 % som tidigare i skolor med annan huvudman än kommunal sådan. Kostnaden för förskoleklass i den kommunala verksamheten beräknas till knappt 3,8 miljarder kronor. Antalet elever har ökat med 1,2 % jämfört med året innan. Kostnaden per elev har ökat med 2,7 % till i genomsnitt 46 000 kr. Den totala kostnaden för förskoleklass, kommunal verksamhet och friskolor beräknas till 4,2 miljarder kronor. Kostnaden per elev för båda verksamheterna uppgår till knappt 44 000 kr. Lokalkostnaden uppgår till ca ¼ av den totala kostnaden per elev i förskoleklass, dvs. ca 10 000 kr per elev.

Grundskolans huvuduppgift är att förmedla kunskap och främja elevernas lärande för att därigenom förbereda dem för att leva och verka i samhället. Läsåret 2006/07 gick drygt 962 000 elever i grundskolan, vilket är en minskning med ca 40 000 elever från föregående läsår. Elevantalet har minskat kraftigt mellan läsåren 2003/04 och 2004/05 och kommer att fortsätta minska under de närmaste åren. Andelen elever som går i fristående skolor har fortsatt att öka till 8 %. För tio år sedan var motsvarande andel 2 %.

Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen har ökat något. Läsåret 1994/95 var andelen 93 % för att under de följande åren sjunka kraftigt till som lägst 81 % läsåret 2002/03. Läsåret 2006/07 har andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen ökat till 84 %.

Andelen pojkar respektive flickor som saknar slutbetyg i ett eller flera ämnen har varit relativt konstant de senaste tre åren. Andelen pojkar var 27,4 % och andelen flickor var 20,6 % läsåret 2005/06.

Den totala kostnaden för den kommunala grundskolan beräknas uppgå till ca 66,1 miljarder kronor. Kostnaden minskade med 1,7 % jämfört med 2005. Antalet elever minskade med 3,7 % samtidigt som kostnaden per elev ökade med 2 % till 73 200 kr. Ökningen i den kommunala skolan hänför sig framför allt till ökade kostnader för elevvård och lokaler. Elevkostnaden för elevvård ökade med 150 kr per år och lokalkostnaden ökade med 600 kr per elev och år. Den totala kostnaden för elever i kommunala

och fristående skolor var 74,1 miljarder kronor. Kostnaden per elev uppgick till 75 500 kr. Av detta uppgick kostnaden för lokaler och inventarier till ca 1/5, dvs. knappt 15 000 kr.

I *specialskolan* var 548 elever inskrivna under 2006. Den totala kostnaden uppgick till 456 400 000 kr, vilket motsvarar en kostnad per elev på drygt 295 000 kr.

Andelen elever i *särskolan* har ökat under de senaste åren och ligger nu på en historiskt hög nivå, ca 14 400 elever. På kommunnivå varierar andelen elever inskrivna i särskola mellan 0 och 3,6 %. I sin lägesbedömning för 2006 skriver Skolverket att det finns många orsaker till elevökningen, bl.a. kravet på att elever ska arbeta mer självständigt i grundskolan samt att fler elever har fått olika diagnoser inom autismområdet. Skiftande utredningsrutiner i kommunerna har också haft betydelse. Det finns fler pojkar i den obligatoriska särskolan. Läsåret 2006/07 var andelen pojkar drygt 60 %. Drygt 8 200 elever gick i *gymnasiesärskolan* förra läsåret. Det är en ökning med 6 % från föregående år. Den totala kostnaden för den obligatoriska särskolan beräknas till 3,5 miljarder kronor för 2006, vilket är en ökning med 1 % jämfört med året innan. För den kommunala gymnasiesärskolan beräknas den totala kostnaden uppgå till 1,7 miljarder kronor 2006, vilket är en ökning med drygt 9 %. Totalt kostade den obligatoriska särskolan och gymnasiesärskolan i kommunal verksamhet och i fristående skolor knappt 6,2 miljarder kronor. Kostnaden per elev uppgick till 295 300 kr. Kostnaden för undervisning uppgick till 135 700, vilket är ca 100 000 kr mer än för undervisning i vanlig grundskola eller gymnasieskola. Kostnaden för lokaler och inventarier uppgick till knappt 32 000 kr.

Lsåret 2006/07 gick knappt 376 100 elever i *gymnasieskolan*, vilket är en ökning från läsåret innan med drygt 4 %. Samtidigt ökade andelen elever i fristående gymnasieskolor med drygt 19 %. Lsåret 2006/07 gick knappt 15 % av gymnasieeleverna i en fristående skola.

Av alla elever i år 1 i gymnasieskolan läsåret 2006/07 gick 14,4 % eller 21 793 elever på individuella program. Totalt 4 099 gick ett andra år och 2 712 var inskrivna på individuella program ett tredje år.

Lsåret 2005/06 fick drygt 82 % slutbetyg eller motsvarande. Av dessa hade 89 % uppnått grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier.

De totala kostnaderna för den kommunala gymnasieskolan beräknas 2006 uppgå till ca 25,8 miljarder kronor. Den genomsnittliga totala kostnaden per elev inom gymnasieskolan beräknas uppgå till 82 600 kr.

Vuxenutbildning

Läsåret 2005/06 deltog nära 228 000 personer i *kommunal vuxenutbildning* inklusive påbyggnadsutbildning, vilket är en marginell minskning jämfört med föregående läsår. Den totala kostnaden för kommunal vuxenutbildning inklusive påbyggnadsutbildning uppgick 2006 till ca 4,3 miljarder kronor. Kostnaden per elev uppgick till 29 400 kr.

Statlig vuxenutbildning sker via Nationellt centrum för flexibelt lärande som kompletterar kommunernas utbud av främst gymnasial vuxenutbildning. Myndighetens verksamhet har planenligt övergått från utbildnings- till utvecklingsinsatser. Sammanlagt deltog 797 personer i myndighetens gymnasiala behörighetsgivande utbildning 2006, vilket var en minskning med mer än 3 000 personer jämfört med 2005.

Riksdagen anvisade drygt 1,1 miljarder kronor 2006 för *kvalificerad yrkesutbildning* (KY) med en planeringsvolym på minst 16 600 årsstudieplatser. Den statliga genomsnittskostnaden för en utbildningsplats var ungefär 56 000 kr per år. Under 2006 deltog drygt 35 500 studerande i kvalificerad yrkesutbildning. Volymen i antal helårsstudieplatser ökade med drygt 18 % jämfört med 2005. Efter genomgången kvalificerad yrkesutbildning hade 79 % arbete året efter avslutad utbildning, vilket utgör en ökning med 9 procentenheter jämfört med 2005. Utbildningarna finns i alla län med undantag av Gotlands län.

Påbyggnadsutbildning kan antingen finansieras av kommunerna eller med statligt stöd efter ansökan hos Statens skolverk. För 2006 anvisades 103 miljoner kronor i statligt stöd för verksamheten. Totalt gick 915 studerande på någon av de 28 påbyggnadsutbildningar som finansieras med statsbidrag. De kommunalt finansierade påbyggnadsutbildningarna hade ungefär lika stor omfattning.

Kompletterande utbildningar är kortare utbildningar för ungdomar och vuxna. Staten ger olika slag av stöd beroende på hur utbildningarnas nationella värde bedöms. Staten finansierade 2006 kompletterande utbildningar med drygt 138 miljoner kronor. Totalt studerade 5 631 personer på kompletterande utbildningar hösten 2006 fördelade på 218 olika utbildningar hos 99 enskilda huvudmän. Flest studerande fanns inom områdena hudvård, hårvård, hälsa, hantverk och konst.

Svenskundervisning för invandrare (sfi) anordnades i 251 kommuner läsåret 2005/06. Kommunernas kostnad för sfi uppgick till 1 023 miljoner kronor 2006. Lsåret 2005/06 deltog totalt 52 500 personer i sfi, vilket var ca 4 500 fler än läsåret innan. Av eleverna var drygt 25 400 nybörjare i sfi, vilket är den högsta siffran sedan mitten av 1990-talet. Av nybörjarna läsåret 2003/04 hade ca 33 % godkänts i sfi fram t.o.m. läsåret 2005/06.

Antalet studerande i *vuxenutbildning för utvecklingsstörda* (särvox) uppgick läsåret 2006/07 till 4 941 personer, ett i det närmaste oförändrat antal jämfört med föregående läsår. Den totala kommunala kostnaden för särvox 2006 var 168 miljoner kronor, vilket var en ökning med 11 miljoner kronor jämfört med 2005.

Försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning, m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100) med den ändringen att tidpunkten för ikraftträdandet bestäms till den 15 januari 2008. Riksdagen avslår därmed motionsyrkanden om avslag på regeringens lagförslag m.m.

Jämför reservationerna 1 (v), 2 (s) och 3 (mp).

Bakgrund

Regeringen har genom beslut den 1 februari 2007 tillsatt en särskild utredare som ska lämna förslag till en framtida struktur för gymnasieskolans studievägar (U 2007:01). Utredaren ska bl.a. föreslå utformning av en modern och flexibel lärlingsutbildning. Av direktiven framgår att utbildningen ska vara ännu mer förankrad i arbetslivet än ett yrkesprogram. I ett avtal med skolhuvudmannen ska arbetsgivaren åta sig ett ansvar för elevens lärlingsutbildning. Huvuddelen av utbildningen ska vara förlagd till en arbetsplats. Lärlingsutbildningen ska vara kopplad till en gymnasieskola och kärnämnen ska läsas vid skolan, såvida inte skolan och arbetsplatsen kommit överens om annat. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 mars 2008 (dir. 2007:8).

Regeringen har i 2007 års ekonomiska vårproposition bedömt att det inom ramen för regeringens samlade åtgärder för att öka sysselsättningen, i synnerhet bland ungdomar och långtidsarbetslösa, finns behov av en satsning på försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning (prop. 2006/07:100).

Propositionen

I dag finns i 15 kap. 4 § skollagen (1985:1100) ett bemyndigande som innebär att försöksverksamhet får anordnas inom det offentliga skolväsendet enligt föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Av bestämmelsen framgår vidare att det i sådana föreskrifter får göras undantag från organisatoriska bestämmelser i skollagen.

För att kunna skapa förutsättningar för regeringen att i förordning meddela bestämmelser om en försöksverksamhet med en gymnasial lärlingsutbildning måste enligt regeringen det aktuella bemyndigandet i skollagen ändras. För närvarande får inom ramen för en försöksverksamhet undantag endast göras från organisatoriska bestämmelser i skollagen. Undantag måste dock kunna göras även från andra bestämmelser i skollagen än sådana som kan betraktas som rent organisatoriska om den gymnasiala lär-

lingsutbildningen ska kunna garantera eleverna moderna yrkeskunskaper. En helt ny gymnasial utbildning måste enligt regeringen kunna tillskapas. Detta nödvändiggör enligt regeringen undantag även från sådana bestämmelser i skollagen som rör den gymnasiala utbildningens innehåll och utförande.

Motioner

Vänsterpartiet begär i motion 2007/08:Ub477 yrkande 1 att lagförslaget om ändring i skollagen ska avslås. Motionärerna anför att all gymnasieutbildning ska ge tillräckliga kunskaper för såväl fortsatta studier som arbets- och samhällsliv, vilket inte är fallet då studierna av kärnämnen enligt förslaget ska kunna minskas.

Socialdemokraterna begär i motion 2007/08:Ub498 yrkande 3 att s.k. introjobb med kvalificerad handledning i form av lärlingsplatser, traineeplatser eller liknande utvecklas branschvis i nära samarbete med arbetsmarknadens parter. Motionärerna anför att introjobben ska rikta sig till unga som är klara med sin gymnasie- eller högskoleutbildning men som behöver färdigutbildas i arbetslivet. Staten bör medverka till att säkerställa att denna typ av färdigutbildning finns på arbetsplatserna och håller god kvalitet. I samma motion yrkande 4 förespråkas att en modell för introjobb med kvalificerad handledning även ska utvecklas inom äldreomsorgen. Enligt motionärerna innebär modellen att erfarna medarbetare inom äldreomsorgen erbjuds möjlighet att bli mentorer för nyanställda i syfte att dela med sig av sina kunskaper.

Miljöpartiet anser i motion 2007/08:N323 yrkande 16 att regeringen i stället för att starta en försöksverksamhet med en ny lärlingsutbildning bör genomföra den lärlingsreform som riksdagen beslutade om 2004.

I motion 2007/08:Ub261 (c) och i motion 2007/08:Ub302 (c) begärs att frågan om krav på kollektivavtal för småföretagare som ska ta emot lärlingar ses över.

Utskottets ställningstagande

Förslaget om en ändring i skollagen innebär att det blir möjligt att inleda en försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning. Utskottet anser att det är av stort värde att en försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning inleds så snart som möjligt i syfte att skaffa ytterligare erfarenheter vad gäller sådan utbildning innan en permanent lärlingsutbildning införs.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till lag om ändring i skollagen med den ändringen att tidpunkten för ikraftträdandet bestäms till den 15 januari 2008. Utskottet avstyrker därmed motion 2007/08:Ub477 yrkande 1.

Vad gäller frågan om inrättande av s.k. introjobb i näringslivet och inom äldreomsorgen vill utskottet understryka vikten av att unga människor kommer i arbete efter avslutad utbildning. Regeringen har också presenterat en rad reformer inom arbetsmarknadspolitiken riktade mot

unga människor, t.ex. jobbgaranti för ungdomar och sänkta arbetsgivaravgifter för unga, i syfte att bryta utanförskapet och öka sysselsättningen med varaktiga jobb. Till detta ska läggas att det pågår utredningar som ser över frågor som rör ungdomars utbildning och som därigenom har betydelse för deras möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Gymnasieutredningen (dir. 2007:8, 2007:143) utreder den framtida strukturen på gymnasieskolans studievägar inklusive frågan om utformningen av en modern och flexibel lärlingsutbildning. Yrkeshögskoleutredningen utreder hur eftergymnasiala yrkesutbildningar utanför högskolan ska sammanföras under ett gemensamt ramverk benämnt Yrkeshögskolan (dir. 2007:50, 2007:121). Vidare har regeringen, som ovan redovisats, förberett en försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning, vilket också påverkar ungdomars möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden. Utskottet vill inte föregripa dessa utredningar och den aviserade försöksverksamheten. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2007/08:Ub498 yrkandena 3 och 4.

Beräffande frågan om att införa den lärlingsreform som riksdagen beslutade om 2004 erinrar utskottet om att riksdagen vid det förra riksmötet beslutade om att återkalla gymnasiereformen 2007 som bl.a. innefattade en lärlingsutbildning (bet. 2006/07:UbU3). Utskottet ser inga skäl till att i dag frångå riksdagens beslut och avstyrker därmed motion 2007/08:N323 yrkande 16.

Vad avser frågan om att se över krav på kollektivavtal för småföretagare som ska ta emot lärlingar vill utskottet inte heller här föregripa det utredningsarbete som bedrivs av Gymnasieutredningen. Motionerna 2007/08:Ub261 och 2007/08:Ub302 avstyrks därmed.

Fortsatt giltighet av lagen (1995:1249) om försöksverksamhet med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (1995:1249) om försöksverksamhet med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång.

Propositionen

I propositionen föreslås att lagen (1995:1249) om försöksverksamhet med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång ska förlängas t. o.m. utgången av juni 2010. Lagen trädde i kraft den 1 januari 1996 (prop. 1994/95:212 *Ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång – En försöksverksamhet*). I propositionen konstaterades att

en placering av ett barn i särskola mot vårdnadshavarens vilja utgör en dålig grund för barnets skolgång samt att det är principiellt betänkligt att en myndighet ges möjlighet att slutligt ta över föräldrarnas ansvar. Försöksverksamheten har därefter förlängts successivt, senast t.o.m. utgången av juni 2008 (prop. 2004/05:1 utg.omr. 16). Statens skolverk har på uppdrag av regeringen följt upp och utvärderat försöksverksamheten (U1998/316/S). Skolverket var övervägande positivt till försöksverksamheten och föreslog att den skulle övergå till reguljär verksamhet. Också Carlbeckkommittén (*För oss tillsammans – Om utbildning och utvecklingsstörning*, SOU 2004:98) föreslog att försöksverksamheten skulle upphöra och att en rätt till val av skolform skulle införas i skollagen. I budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1 utg.omr. 16 s. 104) uttalade regeringen att vårdnadshavarnas rätt till inflytande vid beslut om placering i särskola ska framgå av skollagen och inte längre vara en försöksverksamhet. Regeringen aviserade också sin avsikt att återkomma med förslag i dessa frågor. Skolverket har därefter beretts möjlighet att yttra sig om förslaget. Med hänsyn till att en ny skollag väntas träda i kraft först 2010 anser regeringen att försöksverksamheten bör förlängas t.o.m. utgången av juni 2010 för att därefter övergå till reguljär verksamhet eller upphöra.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag om fortsatt giltighet av lagen (1995:1249) om försöksverksamhet med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång.

Anslagen för 2008

En sammanställning av regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag finns i *bilaga 2* till detta betänkande.

25:1 Statens skolverk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 510 448 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 25:1 *Statens skolverk* och avslår motionsyrkanden om andra anslagsbelopp.

Jämför särskilt yttrande 2 (v).

Propositionen

Statens skolverk (Skolverket) är central förvaltningsmyndighet för det offentliga skolväsendet för barn, ungdomar och vuxna och för den av det allmänna anordnade förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen.

Sedan den 1 mars 2003 har Skolverkets uppgifter renodlats genom förordning (2002:1160) med instruktion för Statens skolverk. Skolverket ska, enligt förordningen, främst genom utbildningsinspektion granska kvaliteten i skolväsendet och ha tillsyn, följa upp och utvärdera skolväsendet, förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen samt kontinuerligt se över kursplaner och betygskriterier. Prioriteringen av inspektionsuppdraget gör utbildningsinspektionen till den dominerande verksamheten.

Genom införandet av lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever inrättades den 1 april 2006 en särskild funktion, barn- och elevombudet för likabehandling, inom Skolverket.

Tyngdpunkten i Skolverkets verksamhet ligger på utbildningsinspektionen. Målet är att alla kommuner och alla skolor ska granskas vart sjätte år. Under år 2006 genomfördes inspektioner i 53 kommuner.

För 2008 tillförs anslaget, såsom tidigare aviserats i budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1 utg.omr. 16, bet. 2006/07:UbU1, rskr. 54) 150 miljoner kronor för utökad utbildningsinspektion.

Anslagen tillförs vidare 1 100 000 kr som frigörs genom avveckling av 2007 års anslag 25:16 Utveckling av påbyggnadsutbildningar. Detta anslag infördes budgetåret 2005. Intentionen var att anslaget skulle fungera under en övergångsperiod.

Regeringen har beräknat anslaget till 510 448 000 kr. I beloppet ingår en pris- och löneomräkning med 0,47 %.

Motion

Vänsterpartiet föreslår i motion 2007/08:Ub477 yrkande 2 att anslaget minskas med 150 000 000 kr, vilket motsvarar det belopp regeringen föreslagit under anslaget avseende främst utbildningsinspektion i syfte att möjliggöra tätare och skarpare inspektioner. Vänsterpartiet anser att nuvarande inspektionstakt, där alla kommuner och skolor ska inspekteras vart sjätte år, väl uppfyller sitt syfte och att det inte finns någon anledning att utöka dessa inspektioner.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar det av regeringen föreslagna beloppet och avslår motionsyrkandet.

Statens skolverk är tillsammans med övriga myndigheter på skolområdet föremål för översyn (dir. 2007:28). Utredarens uppgift är enligt direktiven att se över och lägga fram förslag om organisationen av de statliga förvaltningsmyndigheterna inom skolväsendet, förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen samt Nationellt centrum för flexibelt lärande, Valideringsdelegationen, Socialstyrelsens institut för särskilt utbildningsstöd och Tol och översättarinstitutet. Utredaren ska, enligt direktiven, föreslå en ny och effektiv myndighetsstruktur som ska omfatta färre myndigheter än i dag. Uppdraget har redovisats. Utredaren föreslår en ny myndighetsstruktur, där

ansvaret för skolfrågorna samlas i tre nya skolmyndigheter, nämligen Skolinspektionen, Skolverket och Myndigheten för specialpedagogik. Utredningsförslaget bereds för närvarande.

Tyngdpunkten i Skolverkets verksamhet ligger i utbildningsinspektionen som regelbundet ska granska kommuner och skolor. Från och med 2003 har Statens skolverk haft regeringens uppdrag att genomföra en utbildningsinspektion som ska omfatta alla kommuner och alla skolor vart sjätte år. Regeringen anser dock att det behövs tätare och skarpare kvalitetsgranskningar av skolans kunskapsresultat. Utskottet delar denna uppfattning. Det är av yttersta vikt att tidigt uppmärksamma och påpeka brister i en skola. Det finns därför ett behov av tätare och förbättrad granskning av skolors kvalitet. Utbildningsinspektionens fokus ska ligga på skolans kunskapsuppdrag och resultaten från utbildningsinspektionerna ska vara offentliga och kunna jämföras mellan skolor och över tid.

25:2 Myndigheten för skolutveckling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 98 227 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 25:2 *Myndigheten för skolutveckling*.

Propositionen

Myndigheten för skolutveckling har i uppgift att stödja den lokala verksamhetsutvecklingen i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, förskoleklass, skola och vuxenutbildning i syfte att uppnå ökad måluppfyllelse och likvärdighet i utbildningen. Stödet ges i form av generella utvecklingsinsatser inriktade på nationellt prioriterade områden samt i form av riktat utvecklingsstöd till lokalt utvecklingsarbete och utveckling av lärande och lärmiljöer.

Myndigheten inrättades den 1 mars 2003. Tillsammans med övriga myndigheter på skolområdet är Myndigheten för skolutveckling föremål för översyn (dir. 2007:28, SOU 2007:79).

Under budgetåret 2008 ska Myndigheten för skolutveckling fortsätta att prioritera insatser som leder till ökad måluppfyllelse i skolan.

Regeringen har beräknat anslaget till 98 227 000 kr. I beloppet ingår en pris- och löneomräkning med 0,7 %.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar det av regeringen föreslagna beloppet.

25:3 Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 779 338 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg* och avslår motionsyrkanden om andra anslagsbelopp.

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008, för raman-slag 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg*, besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 253 000 000 kr under perioden 2009–2010.

Jämför särskilda yttranden 2 (v) och 3 (mp).

Propositionen

Anslaget används för att främja utveckling av förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning. Ur anslaget bekostas främst insatser som Myndigheten för skolutveckling vidtar för att stödja och stimulera kommunernas verksamhetsutveckling inom barnomsorg, skola och vuxenutbildning. Stödet avser även verksamhet med annan än kommunal huvudman. Anslaget används även till den statliga rektorsutbildningen samt för administration, uppföljning och utvärdering av vissa uppdrag. Anslaget innehåller också medel för andra satsningar som för närvarande bereds inom Regeringskansliet.

Anslaget utökades för budgetåret 2007 med 350 miljoner kronor för att finansiera lärares kvalificerade fortbildning samt möjlighet till forskning och deltagande i forskarutbildning. Dessa resurser har för 2008 flyttats till anslag 25:11 *Fortbildning av lärare* och 25:70 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* varför anslaget har minskat. Anslaget har vidare minskat med 66,65 miljoner kronor som har flyttats till anslag 25:11 *Fortbildning av lärare* för att finansiera fortbildning i specialpedagogik.

Från anslaget ska medel användas bl.a. för att stärka arbetet med basfärdigheterna läsning, skrivning och räkning med fokus på årskurserna 1–3, satsningar på funktionshindrade elever och till att utveckla evidensbaserade och kvalitetssäkrade metoder mot mobbning i skolan. Medel ska även användas till insatser för att stödja elevernas utveckling mot målen och för lärarnas kontinuerliga utvärdering och uppföljning genom regelbundna obligatoriska avstämningstillfällen samt till försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning, inklusive handledarutbildning.

Anslaget minskas med 0,75 miljoner kronor då EU:s nya utbildningsprogram medför nya arbetsuppgifter. Anslaget minskas vidare med 2 miljoner kronor för att finansiera fortbildningsinsatser inom EU-programmet Come-

nus. Vidare överförs 15 miljoner kronor till anslag 25:70 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* för att finansiera den nyinrättade speciallärarutbildningen. För att bidra till finansiering av de utgifter för studiemedel och studiemedelsräntor som följer av de nya platserna på speciallärarutbildningen minskas anslaget för budgetåret 2008 med ytterligare 7,162 miljoner kronor.

Den tidigare regeringen aviserade i 2006 års ekonomiska vårproposition (prop. 2005/06:100) en satsning under fyra år med 100 miljoner kronor per år för att fördjupa kunskaperna om de olikheter som finns mellan flickors och pojkars resultat i grundskolan och gymnasieskolan. Regeringen tillförde budgetåret 2007 anslaget 10 miljoner kronor. För 2008 kvarstår medel för satsningen, men inriktningen kan komma att ändras.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 253 000 000 kr under perioden 2009–2010.

Regeringen har beräknat anslaget till 779 338 000 kr. I beloppet ingår en pris- och löneomräkning med 0,9 %.

Motionerna

Vänsterpartiet begär i motion 2007/08:Ub477 yrkande 2 att anslaget minskas med 90 miljoner kronor avsedda att gå till försöksverksamhet med lärlingsutbildning. Anslaget minskas också med 150 miljoner kronor till insatser i år 1–3. Vänsterpartiet föreslår i stället utökade bidrag till kommunerna (under utgiftsområde 25) för att anställa mer personal i skolan. Vidare minskas anslaget med 10 miljoner kronor avsedda att gå till implementering av åtgärdsprogram i skolan.

Miljöpartiet anför i sin budgetmotion 2007/08:Ub484 yrkande 3 angående regeringens läsa-skriva-räkna-satsning att denna bör användas för att tillvarata förskolans kunskaper om barnen för att ge eleverna den bästa starten i grundskolan. Samma begäran om tillkännagivande angående inriktningen på regeringens satsning begär Miljöpartiet i motion 2007/08:Ub566 yrkande 3. Miljöpartiet anför också i motion 2007/08:Ub484 yrkande 5 vikten av att inriktningen står fast vad gäller den särskilda satsningen på fördjupad kunskap om olikheter mellan pojkars och flickors resultat i skolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens anslagsbelopp. Utskottet tillstyrker också att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 253 000 000 kr under perioden 2009–2010.

Utskottet anser att stödet till barn som halkar efter i skolan måste bli bättre. För att fler ska kunna nå kunskapsmålen i skolan måste åtgärder sättas in tidigt och elevernas baskunskaper förbättras. Regeringens läsa-

skriva-räkna-satsning med fokus på barn i årskurserna 1–3 som riskerar att inte nå upp till skolans mål ger dessa barn en möjlighet att gå vidare i skolan med förbättrade färdigheter.

Utskottet anser vidare att det bör ankomma på regeringen och berörda myndigheter att besluta om den närmare inriktningen på medel under anslaget.

25:4 Specialpedagogiska institutet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 369 892 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 25:4 *Specialpedagogiska institutet*.

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramslag 25:4 *Specialpedagogiska institutet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 11 500 000 kr under perioden 2009–2010.

Propositionen

Specialpedagogiska institutets uppgift är att ge specialpedagogiskt stöd till kommuner och andra skolhuvudmän som ansvarar för förskola, skola, skolbarnsomsorg, vuxenutbildning och fristående skolor som står under statlig tillsyn.

Institutet tillhandahåller specialpedagogisk utredning vid resurscentrum för barn och ungdomar med synskada, med synskada och ytterligare funktionshinder, med grav språkstörning, med dövhet eller hörselskada om de också är utvecklingsstörda samt med dövblindhet. Institutet bedriver också undervisning för barn och ungdomar vid vissa resurscenter.

Specialpedagogiska institutet har därutöver i uppdrag att tillgodose behovet av anpassade läromedel för barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder.

Anslaget används för Specialpedagogiska institutets förvaltningskostnader samt för att delvis täcka institutets kostnader på läromedelsområdet. Verksamheten är uppdelad i fem regioner med huvudkontor i Härnösand.

För att möjliggöra för myndigheten att göra framtida ekonomiska åtaganden – Läromedelsrådet behöver kunna lämna förhandsbesked till förslag på den kommersiella marknaden – föreslås att regeringen bemyndigas att under 2008 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 11 500 000 kr under perioden 2009–2010.

Regeringen har beräknat anslaget för budgetåret 2008 till 369 892 000 kr. I beloppet ingår en pris- och löneomräkning med 0,7 %.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens anslagsbelopp. Utskottet tillstyrker också att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 11 500 000 kr under perioden 2009–2010.

25:5 Specialskolemyndigheten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 268 269 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 25:5 *Specialskolemyndigheten*.

Propositionen

Utbildningen i specialskolan har som mål att ge barn och ungdomar som är döva, dövblinda eller hörselskadade en utbildning som är anpassad efter varje barns behov och så långt det är möjligt motsvarar den utbildning som ges i grundskolan eller särskolan.

Specialskolemyndigheten består av sex skolenheter, varav fem är regionala specialskolor för döva och hörselskadade elever och en är nationell specialskola för döva och hörselskadade med utvecklingsstörning samt för dövblinda. Centralt kansli finns i Örebro.

Specialskolemyndigheten ansvarar även för bl.a. elevhemsboende och för att ge eleverna goda förutsättningar till en aktiv fritid. Vidare ansvarar myndigheten för utbildning i teckenspråk för syskon till döva barn och barn med döva föräldrar.

Regeringen har beräknat anslaget till 268 269 000 kr. I beloppet ingår en pris- och löneomräkning med 2,45 %.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar det begärda beloppet.

25:6 Särskilda insatser på skolområdet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 305 959 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 25:6 *Särskilda insatser på skolområdet*.

Propositionen

Från anslaget fördelas medel huvudsakligen som bidrag till kommuner för samordnande regionala utbildningsinsatser för elever med funktionshinder och utbildningsinsatser avseende särskild undervisning på sjukhus m.m. enligt förordning (1991:931) om statsbidrag till särskilda insatser på skolområdet samt som bidrag till kommuner för riksrekryterande gymnasieutbildning för bl.a. rörelsehindrade, döva och hörselskadade elever. Den huvudsakliga faktorn som styr anslaget är antalet elever.

Anslaget har minskats med 1 miljon kronor för att bidra till regeringens utökade integrationsinsatser.

Regeringen har beräknat anslaget till 305 959 000 kr. I beloppet ingår en pris- och löneomräkning med 1,7 %.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar det begärda beloppet.

25:7 Sameskolstyrelsen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 26 230 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 25:7 *Sameskolstyrelsen*.

Propositionen

Sameskolstyrelsen är en styrelse för sameskolorna och den integrerade samiska undervisningen i kommunal grundskola. Ändamålet med verksamheten är att ge samiska barn en utbildning med samisk inriktning och att bidra till att bevara och utveckla det samiska språket och den samiska kulturen. Utbildningen bedrivs vid sameskolor t.o.m. årskurs 6 i grundskolan samt i integrerad samisk undervisning i kommunal grundskola till och med årskurs 9. Det finns 6 sameskolor med totalt 163 elever från förskoleklass till årskurs 6. Integrerad samisk undervisning finns vid 16 skolor i 10 kommuner med totalt 154 elever.

Regeringen har beräknat anslaget till 26 230 000 kr. I beloppet ingår en pris- och löneomräkning med 0,8 %.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar det begärda beloppet.

25:8 Maxtaxa i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 3 660 000 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 25:8 *Maxtaxa i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg m.m.*

Propositionen

Anslaget finansierar statsbidrag till de kommuner som har ett system med maxtaxa i förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen. Under anslaget finansieras även det statsbidrag för kvalitetssäkrande åtgärder som ska lämnas till de kommuner som tillämpar maxtaxa. Dessutom bekostas Skolverkets kostnader för arbete med administration av rekvisition från kommunerna under anslaget liksom den uppföljning av reformens olika delar för vilken Skolverket ska ansvara.

Kompensation till kommunerna för de övriga delarna av reformen maxtaxa och allmän förskola ges genom det generella statsbidraget under utgiftsområde 25 anslag 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning*.

Regeringen har beräknat anslaget till 3 660 000 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller regeringens anslagsförslag.

25:9 Bidrag till viss verksamhet motsvarande förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, grundskola och gymnasieskola

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 144 924 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 25:9 *Bidrag till viss verksamhet motsvarande förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, grundskola och gymnasieskola*.

Propositionen

Bidraget används till särskilt verksamhetsstöd till bl.a. vissa riksrekryterande gymnasiala utbildningar och förberedande dansutbildningar, bidrag till riksinternatskolor, statsbidrag till kommuner med s.k. IB-utbildning, statsbidrag till kostnader för utlandssvenska elevers skolgång i Sverige,

ersättning till kostnader för nordiska elever på gymnasial nivå, statsbidrag till utbildning för barn till beskickningsmedlemmar m.m. Den huvudsakliga faktorn som styr utgifterna på anslaget är antalet elever.

Regeringen har beräknat anslaget till 144 924 000 kr. I beloppet ingår en pris- och löneomräkning med 1,7 %.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens anslagsberäkning.

25:10 Bidrag till svensk undervisning i utlandet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 92 575 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 25:10 *Bidrag till svensk undervisning i utlandet*.

Propositionen

Enligt förordning (1994:519) om statsbidrag till utbildning av utlands-svenska barn och ungdomar lämnas statsbidrag för svensk utlandsskola, distansundervisning, kompletterande svensk undervisning och undervisning vid utländsk skola. Bestämmelsen syftar till att ge utlandssvenska barn och ungdomar utbildning som motsvarar förskoleklass, grundskola och gymnasieskola eller undervisning i svenska och om Sverige om de går i en utländsk skola. För att bidrag ska utgå för eleven måste en av vårdnadshavarna vistas i utlandet på grund av verksamhet som bedöms väsentlig för det svenska samhället. Under anslaget finansieras också bl.a. lönekostnader för nationellt anställda lärare m.fl. vid de tretton Europaskolorna.

Anslaget är beroende av elevutvecklingen. Läsåret 2005/06 fanns det 25 svenska utlandsskolor som bedrev undervisning på grundskolenivå. Vid 21 av dessa bedrevs undervisning i förskoleklass och vid 6 skolor även undervisning på gymnasienivå. Antalet elever vid de internationella skolorna har fortsatt att sjunka. Därtill har andelen statsbidragsberättigade elever minskat. Totalt deltog 1 256 elever i undervisningen. Genomsnittskostnaden per elev var 100 700 kr.

Anslaget har minskat med 5,3 miljoner kronor för att bidra till finansieringen av regeringens utökade integrationsinsatser. Från anslaget förs 1,4 miljoner kronor till utgiftsområde 4 anslag 4:1 *Polisorganisationen* i syfte att finansiera ökade utgifter på grund av förslag om utvidgad registerkontroll inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.

Regeringen har beräknat anslaget till 92 575 000 kr. I beloppet ingår en pris- och löneomräkning med 1,8 %.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens anslagsberäkning.

25:11 Fortbildning av lärare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen begärda anslagsbeloppet, 697 087 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 25:11 *Fortbildning av lärare* och avslår motionsyrkanden om andra anslagsbelopp.

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008, för ramanstag 25:11 *Fortbildning av lärare*, besluta om kommande utgifter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 900 000 000 kr under perioden 2009–2010.

Jämför särskilda yttranden 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Propositionen

Anslaget finansierar insatser för att stärka lärares möjlighet till fortbildning. Medlen ska användas till sådan fortbildning som genomförs på uppdrag av Skolverket i enlighet med regeringens uppdrag till myndigheten (U2007/3168/S). Medlen ska även användas till statsbidrag enligt förordning (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare. Statsbidraget som betalas ut är ersättning för lönekostnader så att behöriga lärare kan studera och behålla 80 % av sin lön. Anslaget bekostar även Skolverkets kostnader för administration samt uppföljning av utbildningsinsatserna.

Under år 2007 avsattes 350 miljoner kronor under anslag 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg* för att finansiera lärares kvalificerade fortbildning samt ge möjlighet till forskning och deltagande i forskarutbildning. Syftet med fortbildningen är att stärka lärares kompetens för att därigenom öka elevernas måluppfyllelse. Fokus ska ligga på att stärka lärares ämnesteoritiska och ämnesdidaktiska kompetens, men också på annan relevant fortbildning som främjar elevernas måluppfyllelse.

Under 2007 har anslaget utökats med 66,65 miljoner kronor för att finansiera fortbildning i specialpedagogik. Anslaget har därutöver utökats med 22 miljoner kronor för fortbildning av lärare inom svenskundervisning för invandrare.

Genom beslut om 2007 års ekonomiska vårproposition (prop. 2006/07:100) fördes 366 650 000 kr från anslag 25:3 till ett nytt anslag 25:81 *Fortbildning av lärare*. Finansieringsåtgärden innebär att de

300 000 000 kr som regeringen tidigare avsatt för fortbildning tillfördes det nya anslaget, liksom de 66 650 000 kr som tidigare avsatts för insatser till bl.a. funktionshindrade.

För att ge Skolverket möjlighet att teckna fleråriga avtal med lärosäten om uppdragsutbildning samt lämna förhandsbesked till skolhuvudmän om statsbidrag föreslås att regeringen bemyndigas att under 2008, under anslaget, besluta om kommande utgifter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 900 000 000 kr under perioden 2009–2010.

Regeringen anvisar för budgetåret 2008 ett ramanslag om 697 087 000 kr.

Motionerna

Socialdemokraterna framför i motion 2007/08:Ub511 yrkande 2 att kompetensutveckling bör tillhandahållas alla lärare som undervisar i svenska i de tidiga åldrarna samt lärare i matematik i grundskolan och gymnasieskolan. Socialdemokraterna framför också i motion 2007/08:Ub514 yrkande 7 att även yrkeslärarna ska omfattas av statliga satsningar på kompetensutveckling för lärare. I motion 2007/08:Ub515 yrkande 8 begär Socialdemokraterna kompetensutveckling för personal i förskolan samt att även förskollärarna ska omfattas av statliga satsningar på kompetensutveckling.

Vänsterpartiet kräver i motion 2007/08:Ub306 yrkande 4 kompetensutveckling för genuspedagoger.

Miljöpartiet anför i motion 2007/08:Ub484 yrkande 4 att satsningen på lärares fortbildning även bör inkludera förskollärare. Samma begäran återfinns i Miljöpartiets motion 2007/08:Ub566 yrkande 4.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens anslagsbelopp. Utskottet tillstyrker också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslag 25:11 Fortbildning av lärare besluta om kommande utgifter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 900 000 000 kr under perioden 2009–2010.

Elever med välutbildade lärare når högre kunskapsresultat. Lärarnas fortbildning ska främst inriktas på att stärka lärares ämnesteoretiska och ämnesdidaktiska kompetens, men också annan relevant fortbildning som främjar elevernas måluppfyllelse. Utskottet delar regeringens uppfattning att lärare med rätt behörighet och en bra och aktuell utbildning är en viktig faktor för elevernas resultat i skolan. Utskottet välkomnar en sådan satsning.

25:12 Nationellt centrum för flexibelt lärande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 25:12 *Nationellt centrum för flexibelt lärande*.

Propositionen

Anslaget finansierar verksamheten vid myndigheten Nationellt centrum för flexibelt lärande, utgifter för utvecklingsprojekt inom folkbildningen och kommunernas vuxenutbildning, utgifter för utvecklingen av Folkbildningsnätet och utgifter för utvecklingen av läromedel för vuxenstuderande med teckenspråk som första språk.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 101 605 000 kr under anslag 25:12 *Nationellt centrum för flexibelt lärande* för budgetåret 2008. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 688 000 kr (0,7 %) för pris- och löneomräkning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

25:13 Statligt stöd till vuxenutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 25:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning*.

Propositionen

Anslaget finansierar statsbidrag till kompletterande utbildningar, statsbidrag till viss påbyggnadsutbildning, särskilt verksamhetsstöd till idrottens studie-, bildnings- och utbildningsverksamhet, särskilt verksamhetsstöd för att främja samisk utbildningsverksamhet, särskilt verksamhetsstöd till riksomfattande kursverksamhet avseende hemslöjd och försöksverksamhet och utvecklingsarbete inom vuxenutbildningsområdet.

Anslaget förstärks med 40 miljoner kronor för att öka tillgången till kommunal påbyggnadsutbildning med statligt stöd. Vidare minskas anslaget med 3,2 miljoner kronor för att bidra till finansieringen av regeringens utökade integrationsinsatser och med 1,5 miljoner kronor för att bidra till finansieringen av en utgiftsökning på anslag 25:77 *Internationella programkontoret för utbildningsområdet*. Vid beräkningen av anslaget har även hänsyn tagits till att det belopp som 2007 fördes till anslag 1:11 *E-legitimationer* utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning för att

stimulera en ökad användning av e-legitimationer minskar med 352 000 kr 2008. Anslaget förstärks med drygt 102 miljoner kronor som en effekt av att verksamhet som tidigare finansierats från anslag 25:16 (2007) *Utveckling av påbyggnadsutbildningar* fr.o.m. 2008 ska finansieras från detta anslag. Anslaget minskas med 4,6 miljoner kronor med anledning av att finansieringen av ett särskilt verksamhetsstöd till ett nationellt kompetenscentrum för vuxnas lärande flyttas till anslag 25:69 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet m.m.* Slutligen föreslås att finansieringen av vissa utvecklingsinsatser flyttas till det nya anslag 25:16 *Utveckling av vuxenutbildning m.m.* Det medför att nästan 6 miljoner kronor överförs till detta anslag.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att riksdagen under anslag 25:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning* för budgetåret 2008 anvisar ett ramanslag på 442 490 000 kr. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 5 359 000 kr (1,2 %) för pris- och löneomräkning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

25:14 Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 25:14 *Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning*.

Propositionen

Anslaget används för Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildnings förvaltningskostnader.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 26 068 000 kr under anslag 25:14 *Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning* för budgetåret 2008. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 191 000 kr (0,7 %) för pris- och löneomräkning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

25:15 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 25:15 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning*.

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 25:15 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* besluta om bidrag till kvalificerad yrkesutbildning som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 280 897 000 kr under 2009 och högst 251 846 000 kr under perioden 2010–2012.

Propositionen

Anslaget finansierar statligt stöd och kostnader för personskadeförsäkring samt ansvarsförsäkring under lärandet i arbete (LIA), och statsbidrag till lärlingsutbildning för vuxna till vissa hantverksyrken.

Utgifterna beräknas totalt minska med nästan 28 miljoner kronor 2008 och beräknas sedan öka med ungefär samma belopp under 2009 och 2010. Det är delvis en följd av att en tillfällig platsökning upphör och delvis en följd av att det i 2007 års ekonomiska vårproposition aviserades att 2 000 platser inom kvalificerad yrkesutbildning skulle göras permanenta och att lärlingsutbildningen för vuxna till vissa hantverksyrken skulle utökas och göras permanent.

Anslaget minskas vidare med 40 miljoner kronor för att bidra till finansieringen av en ökad tillgång till kommunal påbyggnadsutbildning med statligt stöd. Dessa 40 miljoner kronor avser en del av de medel som omfördelades 2005 från det under utgiftsområde 25 uppförda anslaget *Kommunalekonomisk utjämning*.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att riksdagen under anslag 25:15 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* för budgetåret 2008 anvisar ett ramanslag på 1 100 251 000 kr.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 25:15 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* besluta om bidrag till kvalificerad yrkesutbildning som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 280 897 000 kr under 2009 och högst 251 846 000 kr under perioden 2010–2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

25:16 Utveckling av vuxenutbildning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 25:16 *Utveckling av vuxenutbildning m.m.*

Propositionen

Anslaget finansierar utvecklingsinsatser inom vuxenutbildningsområdet.

Anslaget är nytt. Anslaget har uppförts för att kunna särredovisa utgifter för vissa utvecklingsinsatser som tidigare redovisats under anslag 25:12 (2007) *Bidrag till viss verksamhet inom vuxenutbildning* tillsammans med statligt stöd till vissa vuxenutbildningar. Anslaget minskas med drygt 5 miljoner kronor för att bidra till finansieringen av en vidgad insats avseende kompetensutveckling för lärare inom svenskundervisning för invandrare.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att riksdagen under anslag 25:16 *Utveckling av vuxenutbildning m.m.* för budgetåret 2008 anvisar ett ramanslag på 817 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Oppositionspartiernas förslag till nya anslag, m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionärernas förslag till nya anslag, m.m.
Jämför särskilda yttrandena 1 (s) och 2 (v).

Motionerna

Socialdemokraterna anför i motion 2007/08:Fi277 yrkande 77 att 125 miljoner kronor bör avsättas för lärarledd läxläsning i grundskolan (i *bilaga 2* betecknat 25:81). I motionen framförs att barns möjligheter att ta ansvar för sin skolgång och läsa läxor är olika och beror ofta på faktorer i barnens hemmiljö. Socialdemokraterna vill därför genomföra en särskild satsning på läxläsning för alla barn i årskurserna 4 till 9 i anslutning till skolan. Eleverna föreslås ha rätt till mellan 6 och 10 timmars läxläsning i månaden. I samma motions yrkande 78 (i *bilaga 2* betecknat 25:82) föreslås att ytterligare 100 miljoner kronor avsätts för att genomföra aktivitets- och läxläsningssatsningar på fritidshem. Denna satsning riktar sig till barn i årskurserna 1–3.

Socialdemokraterna begär i motionerna 2007/08:Ub513 yrkande 2, 2007/08:Ub556 yrkande 2 i denna del, 2007/08:Fi277 yrkande 76 och 2007/08:A400 yrkande 16 att ett nytt anslag uppförs, *Vuxenutbildningsinsatser (komvux)*, som tillförs 600 miljoner kronor (i *bilaga 2* betecknat 25:86). Motionärerna anför att de vuxna som inte tillgodogjort sig hela grund- och gymnasieskolan behöver en andra chans. Det är också viktigt att människor ges möjligheter till omskolning då arbetsmarknaden hela tiden förändras. En särskild satsning på vuxenutbildning behöver därför genomföras.

I motion 2007/08:Ub562 (s) begärs en fortsatt satsning på validering. Motionärerna anför att det arbete som Valideringsdelegationen gjort är oerhört värdefullt både för samhället och också för den enskilde. Detta arbete måste få fortsätta för att utvecklas ytterligare.

Vänsterpartiet kräver i motion 2007/08:Ub477 yrkande 2 att 1 670 000 kr avsätts som bidrag till feministiskt självförsvar i skolan (i *bilaga 2* betecknat 25:83).

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som tillstyrker regeringens budgetförslag, föreslår att riksdagen avslår yrkanden om nya anslag m.m.

3 Universitet och högskolor

Inledning

I detta avsnitt behandlar utskottet avsnitt 7 Universitet och högskolor i budgetpropositionen och regeringens förslag avseende anslag till universitet och högskolor (anslagen 25:17–25:72) för budgetåret 2008 samt motioner i anslutning till dessa. Avsnittet inleds med en sammanfattning av den resultatredovisning som ges i budgetpropositionen.

Resultat

Antalet helårsstudenter uppgick till ca 285 000 under 2006, vilket är en minskning med 3 % jämfört med 2005. Till följd av tidigare års antagningar fortsätter dock antalet avlagda examina att öka. Under 2006 avlades 59 700 examina, vilket är 4 % mer än året innan. Sedan början av 2000-talet har antalet examina ökat med nästan 50 %.

Högskolans distansutbildningar fortsätter att öka i omfattning. Antalet distansstudenter är i dag tre gånger fler än för tio år sedan. Läsåret 2005/06 uppgick antalet distansstudenter till 82 300.

Totalt sett utgjorde kvinnorna 59 % och männen 41 % av alla studenter inom grundutbildningen. Antalet manliga respektive kvinnliga studenter varierar dock betydligt inom olika utbildningsområden. Särskilt ojämn är könsfördelningen inom teknik samt vård- och omsorgsutbildningarna. Regeringen påpekar att nästan alla lärosäten har arbetat för att uppnå en jämnare könsfördelning, men att inga konkreta förbättringar redovisats.

De senaste åren har det funnits en obalans mellan lärosätenas resurser och studenternas efterfrågan på utbildning. Åren 2003 till 2005 utbildades fler studenter än lärosätena fick ersättning för. År 2006 minskade dock efterfrågan, vilket resulterade i att lärosätena ersattes med 94 % av tilldelade takbelopp.

Studenternas prestationer mätt som antalet avklarade poäng har varit i princip oförändrade sedan 1993 då systemet med helårstudenter och helårsprestationer infördes. Under 2006 klarade studenterna i genomsnitt 83 % av de poäng de varit registrerade för.

Högskoleverket har i en slutrapport sammanfattat den kvalitetsgranskning som verket genomfört under perioden 2001–2006. Totalt har ungefär 1700 utbildningar granskats, varav 10 % har fått sina tillstånd att utfärda examina ifrågasatta. I de flesta utvärderingar beskrivs bristen på ekonomiska resurser som orsaken till kvalitetsproblemen.

Läsåret 2005/06 studerade över 26 000 studenter utomlands, vilket är ungefär lika mycket som för tio år sedan. Samtidigt har det totala antalet studenter vid svenska lärosäten ökat, vilket har gjort att andelen svenska studenter som studerar utomlands har sjunkit. Antalet inresande studenter till Sverige har fördubblats under samma period.

Andelen högskolenyborjare från arbetarhem har ökat från 18 % till 25 % åren 1994 till 2006. Den sociala snedrekryteringen varierar dock betydligt mellan olika utbildningar. Högskoleverket konstaterar i en rapport att många insatser görs på lärosätena i syfte att bredda rekryteringen. Samtidigt noterar man att det inte går att se några tydliga effekter av insatserna.

För vissa yrkesutbildningar har regeringen satt upp mål för antalet examina under perioden 2005–2008. Det gäller civilingenjörs- och arkitektexamen, sjuksköterske- och röntgensjuksköterskeexamen samt lärarexamina. Utfallet för periodens två första år indikerar att målen kommer att nås.

Regeringen har även satt mål för minsta antalet studenter inom naturvetenskap och teknik. År 2006 minskade antalet studenter inom områdena varför måluppfyllelsen sjönk till 94 %. Framför allt är det svårt att locka studenter till naturvetenskapliga studier.

Undersökningar om högskoleutbildades etablering på arbetsmarknaden visar fortsatt positiva siffror. Enligt SCB:s senaste undersökning är 94 % av studenterna etablerade på arbetsmarknaden inom tre år efter examen. Lättast att finna arbete efter examen har studenter inom vård och omsorg. Lägst är etableringsgraden för studenter med konstnärlig, historisk-filosofisk eller språklig inriktning.

Efter en betydande minskning av antalet nybörjare inom forskarutbildningen under 2004 och 2005 stabiliserades nivån 2006. I jämförelse med åren 2002–2003 var dock antalet nybörjare 25 % lägre.

Genomströmningen i forskarutbildningen har förbättrats markant den senaste tioårsperioden. I snitt har de som tog en doktorsexamen under 2006 en bruttostudietid på 5,5 år, vilket är ett år mindre än 1997. Under samma period har nettostudietiden minskat från 4,8 år till 4,2 år.

För forskarutbildning inom olika vetenskapsområden finns det mål för antalet examinerade under perioden 2005–2008. Utfallet för periodens första två år indikerar att målen bör kunna nås.

Vad gäller etablering på arbetsmarknaden för forskarutbildade hade 85 % av alla som avlade en doktorsexamen år 2000 fått anställning tre år senare.

Lärarhögskolan i Stockholm

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner vad utskottet anfört om att Lärarhögskolan i Stockholm upphör att vara en egen myndighet fr.o.m. den 1 januari 2008.

Propositionen

Lärarhögskolan i Stockholm och Stockholms universitet har lagt ett gemensamt förslag om att verksamheten vid Lärarhögskolan i Stockholm ska integreras i Stockholms universitet. Regeringen föreslår i budgetpropositionen att de båda lärosätenas nuvarande grundutbildningsanslag respektive anslag till forskning och forskarutbildning fr.o.m. budgetåret 2008 förs samman till två gemensamma anslag som tilldelas Stockholms universitet: ett för grundutbildning och ett för forskning och forskarutbildning.

Utskottets ställningstagande

Enligt 2 kap. 1 § högskolelagen (1992:1434) beslutar riksdagen vilka statliga högstskolor som ska finnas.

Utskottet anser att en integrering av verksamheten vid Lärarhögskolan i Stockholm med den verksamhet som bedrivs vid Stockholms universitet bör leda till förbättringar av lärarutbildningens kvalitet. Integreringen kan möjliggöra ett tätare samarbete med universitetets ämnesinstitutioner samt öka utbildningens forskningsanknytning.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår utskottet att riksdagen godkänner att Lärarhögskolan i Stockholm ska upphöra som egen myndighet fr.o.m. den 1 januari 2008.

Anslagen för år 2008

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen till universitet och högskolor (anslagen 25:17–25:72) för budgetåret 2008 enligt regeringens förslag.

Detta innebär att anslagen till de statliga universiteten och högskolorna för grundutbildning uppgår till 18 167 578 000 kr, att anslagen till de statliga universiteten och högskolorna för forskning och forskarutbildning uppgår till 9 283 230 000 kr, att anslag 25:69 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet m.m.* uppgår till 2 235 373 000 kr, att anslag 25:70 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* uppgår till 488 463 000 kr, att anslag 25:71 *Forskning och konstnärligt utvecklingsarbete vid vissa högskolor* uppgår till 396 316 000 kr samt att anslag 25:72 *Ersättningar för klinisk utbildning och forskning* uppgår till 2 035 846 000 kr.

Motionsyrkanden om andra anslagsbelopp eller insatser avslås.

Jämför särskilda yttrandena 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Propositionen

Regeringens förslag till anslagsbelopp per lärosäte framgår av sammanställningen i *bilaga 2* till detta betänkande. Lärosätenas anslag för grundutbildning, forskning och forskarutbildning har för budgetåret 2008 pris- och löneomräknats med 0,77 %.

Till följd av den kvalitetsförstärkning som regeringen föreslår räknas ersättningsbeloppen för utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik och teologi upp med 6,78 % och ersättningsbeloppen för naturvetenskap, teknik och farmaci med 2,17 %. Totalt innebär kvalitetsreformen att anslagen för utbildning på grundnivå och avancerad ökar med 240 miljoner kronor.

I propositionen föreslås en utbyggnad av läkarutbildningen med 60 nybörjarplatser, vilket motsvarar 330 helårsstudenter fullt utbyggt. Uppsala universitet, Lunds universitet, Göteborgs universitet, Linköpings universitet och Karolinska Institutet tilldelas vardera åtta nya platser, medan Umeå universitet tilldelas tjugo ytterligare nybörjarplatser.

Regeringen föreslår vidare att grundutbildningsanslagen sänks med 200 miljoner kronor. Sänkningen ska fördelas proportionellt på respektive universitet och högskola utifrån tilldelade takbelopp.

I enlighet med vad som presenterats i propositionen Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80) ökar medlen för forskning och forskarutbildning med 300 miljoner kronor år 2008. Därutöver föreslår regeringen att forskning och forskarutbildning ökar med ytterligare 300 miljoner kronor. För dessa medel sker fördelningen på lärosäten väsentligen på grundval av kvalitetskriterier. Resursförstärkningarna kommer huvudsakligen att tillde-

las anslagsposten ”Övriga forskningsmedel” under berörda anslag. Syftet är att minska detaljstyrningen av hur resurstillskott fördelas mellan olika vetenskapsområden.

Akademi Sydost är ett samarbete mellan Växjö universitet, Blekinge tekniska högskola och Högskolan i Kalmar. Samarbetet har bl.a. inneburit en överenskommelse om att Blekinge tekniska högskola ska överta utbildning inom elektronikområdet från Högskolan i Kalmar. Regeringen föreslår därför, mot bakgrund av lärosätenas gemensamma framställan, att 14 miljoner kronor flyttas mellan lärosätenas grundutbildningsanslag.

Som framgått ovan föreslår regeringen i budgetpropositionen att de anslag som Lärarhögskolan i Stockholm haft läggs samman med Stockholms universitets anslag. Lärarhögskolan i Stockholm upphör att vara en egen myndighet den 1 januari 2008.

Regeringen föreslog i propositionen Högskoleutbildning av officerare (prop. 2006/07:64) att Försvarshögskolan ska inrättas som en högskola som lyder under högskolelagen (1992:1434) fr.o.m. den 1 januari 2008. Riksdagen har beslutat i enlighet med förslagen i propositionen (bet. 2006/07:FöU9, rskr. 2006/07:193). Medel till Försvarshögskolans grundutbildning återfinns fortsättningsvis under ramanslag 25:68.

Motionerna

Oppositionspartiernas förslag till anslag framgår av uppställningen i *bilaga 2* till detta betänkande.

Socialdemokraterna skriver i motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 79, 2007/08:Ub510 yrkande 9 och 2007/08:Ub556 yrkande 2 att antalet högskoleplatser bör öka med 7 500 platser jämfört med regeringens förslag. Ökningen motiveras bl.a. av det faktum att ungdomskullarna kommer att växa de närmaste åren.

Vidare föreslår Socialdemokraterna i motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 80 och 2007/08:Ub556 yrkande 2 särskilda insatser för högskolornas arbete med breddad rekrytering och pedagogisk utveckling. För ändamålen vill man avsätta 20 miljoner kronor 2008.

Vänsterpartiet motsätter sig i motion 2007/08:Ub477 yrkande 2 regeringens förslag om att minska antalet platser vid högskolorna. Partiet vill behålla antalet platser och höjer därför anslagen med 200 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Vidare föreslår Vänsterpartiet att 120 miljoner kronor avsätts för en förlängning av vissa examina inom lärarutbildningen, vilket möjliggör utbildning på avancerad nivå.

Forskningsanknytningen vid högskolornas grundutbildning behöver, enligt Vänsterpartiet, förbättras. Detta kan ske genom att lärare vid högskolan får ökade möjligheter att bedriva egen forskning. Samtidigt vill partiet skapa förutsättningar för att höja andelen disputerade lärare vid högskolan. För dessa insatser vill Vänsterpartiet anvisa 500 miljoner kronor år 2008.

Vänsterpartiet påpekar att universitet och högskolor är personalintensiva verksamheter där ökade kostnader leder till personalnedskärningar, vilket får direkta konsekvenser för utbildningens kvalitet och forskningsvolymen. Vänsterpartiet menar att regeringen inte kompenserar lärosätena tillräckligt för ökade lönekostnader och vill därför räkna upp anslagen till universitet och högskolor med totalt 470 miljoner kronor.

Miljöpartiet skriver i motion 2007/08:Ub484 yrkande 2 att de vill införa ett övergripande mål om minst tio veckors praktik för alla högskoleutbildningar som omfattar tre år eller mer. Praktiken ska inte vara obligatorisk, men en rättighet för de studenter som önskar detta. För ändamålet föreslår Miljöpartiet en ökning av anslag 25:70 med 50 miljoner kronor 2008.

Vidare vill Miljöpartiet förbättra lärosätenas stöd till studenterna att hitta vägar ut på arbetsmarknaden. Stödet kan bestå i att ordna praktikplatser, skapa samarbeten kring examensarbete eller på annat sätt förmedla kontakter mellan studenter och arbetsgivare. För denna satsning föreslår Miljöpartiet att anslag 25:70 tillförs 50 miljoner kronor 2008.

I motion 2007/08:So316 (s) förordas att medel till Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (Sorad) säkerställs inom ramen för den allmänna anslagsökningen som tilldelats Stockholms universitet. Enligt motionärerna finns ett kontinuerligt behov av forskning om alkohol-, narkotika- och spelmissbruk.

Enligt motion 2007/08:Ub275 (s) behöver Umeå universitet tilldelas 40 nya platser på läkarutbildningen och 15 nya platser på tandläkarutbildningen. Personalförsörjningen i den norra sjukvårdsregionen riskerar annars att drabbas.

Utbildningsplatserna inom specialistsjukvården behöver öka enligt motion 2007/08:Ub332 (s). Karolinska Institutet har, framhålls i motionen, bedömt att det behövs 300 nya utbildningsplatser för intensivvårds- och operationssjuksköterskor för att klara försörjningen till landets alla sjukhus. Risken är annars att väntetiderna för operationer eller annan specialistvård förlängs.

Antalet högskoleplatser behöver öka framhålls i motion 2007/08:Ub334 (s). Om några år kommer antalet ungdomar i åldern 19–25 år att öka med närmare 140 000 personer. Om inte antalet högskoleplatser ökar kommer andelen högskoleutbildade i dessa årskullar att minska drastiskt.

Enligt motion 2007/08:Ub459 (s) är ersättningen för tandhygienistutbildningens praktik för låg. Detta leder till att högskolorna får svårt att ordna praktikplatser för sina studenter.

I motionerna 2007/08:Ub560 (s), 2007/08:Ub242 (m) och 2007/08:Ub539 (m) påpekas bristen på läkare och behovet av fler platser inom läkarutbildningen. I framtiden väntar många pensionsavgångar och läkarbristen riskerar därför att öka ytterligare. Motionärerna påpekar att intresset för att utbilda sig till läkare är stort, men att bristen på platser gör att många studenter söker läkarutbildning utomlands.

Behovet av satsningar på den högre utbildningen i Stockholmsregionen anförs i motion 2007/08:Ub547 (s). På kort sikt behöver antalet utbildningsplatser öka med 10 000 i Stockholm, men regeringen föreslår i stället en minskning i budgetpropositionen. Regeringen verkar inte heller ha för avsikt att göra något åt bristen på specialistsjuksköterskor.

Det råder, enligt motion 2007/08:Ub552 (m, c, fp, kd), en kraftig obalans mellan Linköpings universitets anslag för grundutbildning respektive dess anslag för forskning och forskarutbildning. I en jämförelse mellan de sex stora universiteterna har Linköpings universitet en hög andel extern forskningsfinansiering men samtidigt det lägsta statliga anslaget för forskning och forskarutbildning.

Enligt motion 2007/08:Fi206 (fp) yrkande 2 bör äldreforskningen få del av de 200 miljoner kronor som riksdagen anvisade för forskning efter förslag i budgetpropositionen för 2007. Andelen äldre har ökat snabbt, men kunskapsunderlaget för politiska och andra beslut är bristfälligt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar anslagen 25:17–25:72 enligt regeringens förslag och avslår motionsyrkandena.

Vad gäller yrkandena om fler högskoleplatser delar utskottet regeringens bedömning att situationen inom högskolan nu motiverar att resurser satsas på att höja utbildningarnas kvalitet. De senaste åren har antalet undervisningstimmar inom högskoleutbildningarna minskat, samtidigt som undervisningen sker i allt större grupper. För att vända utvecklingen föreslår regeringen att 240 miljoner kronor tillförs lärosätena i en särskild kvalitets-satsning.

I fråga om resurser för breddad rekrytering och pedagogisk utveckling stöder utskottet regeringen i uppfattningen att det är rimligt att lärosätena tar ett ökat ansvar för insatser på dessa områden.

Angående resurser för en förlängning av vissa examina inom lärarutbildningen hänvisar utskottet till att regeringen i juni 2007 beslutade att tillsätta en utredning om en ny lärarutbildning (dir. 2007:103). En utgångspunkt för utredningen är att utbildningarnas längd i princip ska vara desamma som gäller i dag. Utbildningen för lärare i grundskolans tidigare årskurser kan dock kräva ett undantag. Orsaken är att den ska kunna tillgodosätta behovet av såväl lärare för undervisning i flertalet ämnen som lärare med fördjupad ämneskompetens. Utskottet anser inte att riksdagen bör föregripa det pågående utredningsarbetet.

Vad gäller resurser för forskningsanknytning vid högskolornas grundutbildning påpekar utskottet att budgetpropositionen redan innehåller betydande tillskott av medel för forskning och forskarutbildning. I enlighet med den senaste forskningspropositionen (prop. 2004/05:80) ökar fakultetsmedlen med 300 miljoner kronor år 2008. Därutöver föreslår regeringen en ytterligare höjning av anslagen med 300 miljoner kronor.

Angående lärosätenas kompensation för ökade lönekostnader har en särskild utredare haft i uppdrag att göra en översyn av högskolans resurstilldelningssystem. Utredaren överlämnade sitt slutbetänkande till regeringen den 2 november 2007 (SOU 2007:81). Betänkandet tar upp frågan om pris- och löneomräkning av universitetens och högskolornas anslag. Utskottet anser inte att riksdagen bör föregripa regeringens hantering av utredarens förslag.

Ett yrkande om praktik inom högskoleutbildningar avstyrktes av utskottet i betänkande 2006/07:UbU1. Utskottet hänvisade bl.a. till att praktik redan utgör ett väsentligt inslag i många utbildningar.

Utskottet förordar inte särskilda resurser till lärosätena för att stödja studenterna i övergången mellan studier och arbete, utan anser att sådana insatser faller inom ramen för ordinarie anslag.

Vad gäller forskningscentrum har lärosätena befogenhet att inom ramen för de anslag som statmakterna tilldelar dem inrätta och driva sådana centrum. Utskottet anser därför att frågan om basresurser till Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (Sorad) bör hanteras av Stockholms universitet.

Till följd av en ökad efterfrågan har antalet platser på läkarutbildningen ökat betydligt de senaste åren. År 2008 utökas utbildningen med ytterligare 60 nybörjarplatser, vilket fullt utbyggt innebär en ökning med 330 helårsstudenter. Sedan år 2006 har läkarutbildningen därmed byggts ut med totalt 660 helårsstudenter.

Vad gäller läkarutbildningen i Umeå noterar utskottet att regeringen föreslår att Umeå universitet år 2008 tilldelas ytterligare 20 nybörjarplatser på läkarutbildningen. Angående tandläkarutbildning i Umeå konstaterar utskottet att det totala antalet platser i Sverige utökades med 100 helårsstudenter år 2006 och med ytterligare 50 år 2007. Utskottet utgår från att regeringen i sin fördelning av högskoleplatser tar hänsyn till regionala aspekter.

Utskottet har noterat att det råder en stor efterfrågan på specialistsjuksköterskor. Inom ramen för de anslag som statsmakterna tilldelar dem ska lärosätena beakta arbetsmarknadens behov.

Angående antalet högskoleplatser i Stockholmsregionen, liksom angående antalet högskoleplatser i övriga landet, anser utskottet att det för tillfället är viktigare att prioritera kvalitet än kvantitet. Exempelvis Stockholms universitet tilldelas därför, genom budgetpropositionens kvalitetssatsning, ytterligare 27,7 miljoner kronor 2008.

Ett yrkande om kostnaderna för praktik inom tandhygienistutbildningen behandlades av utskottet i betänkande 2006/07:UbU1. Utskottet konstaterade då att de statliga ersättningsbeloppen även täcker kostnaderna för klinisk handledning.

Vad gäller Linköpings universitets fakultetsanslag hänvisar utskottet till att frågan om lärosätenas resurser behandlas i den utredning om högskolans resurstilldelningssystem som nyligen överlämnats till regeringen (SOU 2007:81). Utskottet anser inte att riksdagen bör föregripa regeringens hantering av frågan.

Utskottet anser inte att en del av de 200 miljoner kronor som tillfördes lärosätena 2007 för forskning och forskarutbildning bör avdelas för äldre forskning. Utskottet konstaterar dock att Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS) under 2008, vid sidan av det ordinarie forskningsanslaget, kommer att få rekvirera 35 miljoner kronor från Regeringskansliet för forskning om äldre och åldrande. Även 2009 respektive 2010 är regeringens avsikt att FAS ska få disponera motsvarande belopp för äldre forskning.

Svenska institutets stipendier

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om tilldelning av medel för stipendier inom Svenska institutets område som medför utgifter på högst 3 000 000 kr under 2009.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Under anslag 25:70 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* disponerar Svenska institutet medel. Institutet beviljar under ett år stipendier för senare läsår. Regeringen vill därför få bemyndigande att besluta om tilldelning av medel för detta ändamål som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 000 000 kr för 2009.

Utskottet tillstyrker att regeringen får det begärda bemyndigandet.

4 Vissa centrala myndigheter

Inledning

I detta avsnitt behandlar utskottet anslagen 25:73–25:80 som avser myndigheterna Högskoleverket, Verket för högskoleservice, Centrala studiestödsnämnden, Överklagandenämnden för studiestöd, Internationella programkontoret för utbildningsområdet samt Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning. Dessutom behandlas anslagen 25:79 *Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m.* och 25:80 *Utvecklingsarbete m.m. inom områdena utbildning och forskning.*

Resultat

Regeringen lämnar i budgetpropositionen bl.a. följande resultatinformation om verksamheten vid myndigheterna Högskoleverket och Centrala studiestödsnämnden under 2006.

Högskoleverkets främsta uppgift är att granska kvaliteten i högskolans verksamhet och att främja kvalitetsutvecklingen. Högskoleverket har i samband med den avslutade sexårsperioden av kvalitetsgranskningar av landets högskoleutbildningar lämnat rapporten *Hur har det gått?* En slutrapport om Högskoleverkets kvalitetsgranskningar åren 2001–2006 (2007:31 R). Totalt har under perioden ca 1 700 utbildningar granskats av runt 900 bedömare från Sverige och andra länder. Sammanlagt har drygt 10 % av granskningarna lett till att tillstånd att utfärda examina har ifrågasatts. Tillstånd att utfärda examina har återkallats i tre fall på grund av bristande kvalitet. Under 2006 har 78 tillsynsärenden som kommit in från enskilda individer avgjorts av Högskoleverket, vilket är en minskning jämfört med tidigare år.

Centrala studiestödsnämnden (CSN) fortsätter att nyttja tekniska lösningar i administrationen för att öka effektiviteten. På webbplatsen tillhandahålls ett antal självservice-tjänster. Handläggningstiden under 2006 har minskat något för studiemedel vid studier i Sverige och för det extra tillägget inom studiehjälpen samt ökat något för studiemedel vid studier utomlands och för inackorderingstillägg inom studiehjälpen. Vad gäller studiemedel vid studier i Sverige fattades beslut i 85 % av samtliga ärenden inom tre veckor, vilket är en ökning med tre procentenheter jämfört med 2005. För studiemedel vid studier utomlands var motsvarande andel 59 %, en minskning med fem procentenheter. Ovanstående handläggningstider avser samtliga ärenden, både de som är kompletta när de inkommer till myndigheten och de ärenden där myndigheten måste begära in kompletterande uppgifter från den studerande. Vad gäller handläggningstiden för kompletta ansökningar som avsåg studiemedel för studier i Sverige beslutades samtliga ansökningar inom tre veckor under 2006. Under året förbättrades möjligheterna väsentligt att komma i kontakt med CSN per telefon. Andelen samtal som besvarats inom tre minuter ökade från 40 % under 2005 till 69 % under 2006. För första gången klarade CSN att hålla hög tillgänglighet i telefon vid en arbetstopp i början av året då frågor om återbetalning dominerar. Andelen kunder som är nöjda med CSN:s telefonservice har också ökat påtagligt, från 71 till 86 %.

Anslagen för 2008

25:73 Högskoleverket

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 25:73 *Högskoleverket*. Riksdagen avslår därmed motionsyrkandet om annan medelsanvisning.

Jämför särskilt yttrande 3 (mp).

Propositionen

Anslaget används för att finansiera myndighetens förvaltningskostnader. Högskoleverket är central myndighet för frågor som rör universitet och högskolor. Högskoleverket ska enligt sin förordning granska kvaliteten i den högre utbildningen och följa upp resultaten av sina utvärderingar. Högskoleverket svarar för tillsynen över högskolans verksamhet vilket bidrar till att öka kvaliteten och att öka rättssäkerheten i högskolan.

Regeringen föreslår att anslaget ökar med 250 000 kr med anledning av ökade kostnader för tillsyn, kvalitetsgranskning, m.m. i samband med att Försvarshögskolan inrättas som en högskola under högskolelagen fr.o.m. den 1 januari 2008. Medlen föreslås bli överförda från utgiftsområde 6, anslag 6:1 *Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.*

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att riksdagen under anslag 25:73 *Högskoleverket* för budgetåret 2008 anvisar ett ramanslag på 166 548 000 kr. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 1 211 000 kr (0,7 %) för pris- och löneomräkning.

Motionen

Miljöpartiet begär i motion 2007/08:Ub484 yrkande 2 i denna del att riksdagen anvisar 20 miljoner kronor mer till anslaget än vad regeringen föreslagit. Motionärerna hänvisar till sitt förslag om 10 veckors praktik på alla högskoleutbildningar. Högskoleverket behöver till följd av förslaget om praktik utarbeta ett system för genomförande av detta vilket i sin tur leder till ett ökat anslagsbehov för verket.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens medelsberäkning. Utskottet avstyrker därmed motion 2007/08:Ub484 yrkande 2 i denna del.

25:74 Verket för högskoleservice

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 25:74 *Verket för högskoleservice*.

Propositionen

Anslaget används för att finansiera utgifter för antagningsverksamheten och bedömningar av utländska gymnasiebetyg. Verket för högskoleservice ansvarar för den samordnade antagningen till utbildning på grundnivå och avancerad nivå på uppdrag av universitet och högskolor. Vidare är verket systemförvaltare för studieadministrativa IT-system. Verket ansvarar bl.a. för den tekniska förvaltningen av Ladoksystemet på uppdrag av universitet och högskolor. Utöver detta biträder verket universitet, högskolor och andra myndigheter vid upphandling.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslag 25:74 *Verket för Högskoleservice* för budgetåret 2008 anvisar ett ramanslag på 17 050 000 kr. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 127 000 kr (0,7 %) för pris- och löneomräkning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

25:75 Centrala studiestödsnämnden m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 25:75 *Centrala studiestödsnämnden m.m.*

Propositionen

Anslaget används för Centrala studiestödsnämndens förvaltningskostnader. Vidare används anslag för Socialstyrelsens och Sametingets förvaltningskostnader för administration av bidrag vid vissa kortare studier.

Anslaget tillförs 150 000 kr med anledning av bl.a. att kostnaderna för administration ökar för bidrag som lämnas för studier om funktionshinder.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att riksdagen under anslag 25:75 *Centrala studiestödsnämnden m.m.* för budgetåret 2008 anvisar ett ramanslag på 399 127 000 kr. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 2 511 000 kr (0,6 %) för pris- och löneomräkning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

25:76 Överklagandenämnden för studiestöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 25:76 *Överklagandenämnden för studiestöd*.

Propositionen

Anslaget används för Överklagandenämnden för studiestöds förvaltningskostnader.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslag 25:76 *Överklagandenämnden för studiestöd* för budgetåret 2008 anvisar ett ramanslag på 12 359 000 kr. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 93 000 kr (0,8 %) för pris- och löneomräkning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

25:77 Internationella programkontoret för utbildningsområdet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 25:77 *Internationella programkontoret för utbildningsområdet*.

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 25:77 *Internationella programkontoret för utbildningsområdet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 8 000 000 kr under 2009.

Propositionen

Anslagets ändamål är att finansiera Internationella programkontoret för utbildningsområdet. Myndigheten ansvarar för stöd till de aktörer inom utbildningsområdet som önskar delta i olika former av internationellt samarbete. Verksamheten omfattar framför allt EU:s utbildningsprogram för livslångt lärande samt vissa nordiska och nationella program för främjande av internationellt samarbete.

Regeringen föreslår en förstärkning med 1,5 miljoner kronor av myndighetens ramanslag med anledning av att EU:s nya utbildningsprogram medför nya arbetsuppgifter och årligen utökande volymer under programperioden. Finansieringen föreslås ske genom att anslagen 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg* samt 25:70 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* minskas med 0,75 miljoner kronor vardera. I samband med regeringens satsning på lärarfortbildning föreslås en förstärkning av anslaget med 2 miljoner kronor i syfte att finansiera fortbildningsinsatser inom EU-programmet Comenius. Finansiering föreslås ske genom en minskning av anslaget 25:3 *Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg* med motsvarande belopp. Den tidigare regeringen har fattat beslut om omlokalisering av 16 befattningar till Gotland, varav 10 finansieras av Sida. Denna omlokalisering ska genomföras under 2008. Mot bakgrund av detta föreslås att anslaget ökas med 1,5 miljoner kronor i syfte att täcka kostnader som uppstår i samband med omlokaliseringen till Visby. Finansieringen föreslås ske genom att anslaget 25:12 *Bidrag till viss verksamhet inom vuxenutbildning* minskas med motsvarande belopp.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att riksdagen under anslag 25:77 *Internationella programkontoret för utbildningsområdet* för budgetåret 2008 anvisar ett ramanslag på 50 587 000 kr. Anslagsbeloppet inkluderar en höjning med 227 000 kr (0,4 %) för pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 25:77 *Internationella programkontoret för utbildningsområdet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 8 000 000 kr under 2009.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

25:78 Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 25:78 *Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning*. Riksdagen avslår därmed motionsyrkandet om annan medelsanvisning för anslaget.

Jämför särskilt yttrande 3 (mp).

Propositionen

Anslaget används för att finansiera verksamheten vid Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning. Myndigheten har i uppdrag att främja och stödja arbetet vid universitet och högskolor i frågor gällande verksamheterna breddad rekrytering, pedagogisk utveckling och IT-stödd distansutbildning.

Anslaget minskar med 20 miljoner kronor till följd av en besparing. Regeringen anser att universitet och högskolor ska få ett ökat ansvar att bl.a. själva säkerställa breddad rekrytering och pedagogisk utveckling. Enligt regeringens bedömning bör vidare Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning avvecklas fr.o.m. den 1 januari 2009. Denna fråga kommer att utredas särskilt.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att riksdagen under anslag 25:78 *Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning* för budgetåret 2008 anvisar ett ramanslag på 44 159 000 kr. Anslagsbeloppet inkluderar en ökning med 304 000 kr (0,7 %) för pris- och löneomräkning.

Motionen

Miljöpartiet begär i motion 2007/08:Ub484 yrkande 2 i denna del att riksdagen anvisar 20 miljoner kronor mer till anslaget än vad regeringen föreslagit. Motionärerna anser att Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning inte bör läggas ned. Myndigheten ska därför få behålla de 20 miljoner kronor som regeringen vill minska anslaget med.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning. Utskottet avstyrker därmed motion 2007/08:Ub484 yrkande 2 i denna del.

25:79 Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 25:79 *Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m.*

Propositionen

Anslagets ändamål är att finansiera kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco, medlemsavgifter till konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv, för Internationella centret för bevarande och restaurering av kulturföremål i Rom (ICCROM), för de avgifter som är kopplade till konventionen om det immateriella kulturarvet, kostnaderna för Svenska unesco-rådet samt bevakningen av Unescos verksamhet i Paris.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslag 25:79 *Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m.* för budgetåret 2008 anvisar ett raman-slag på 32 431 000 kr. Anslagsbeloppet inkluderar en ökning med 206 000 kr (0,6 %) för pris- och löneomräkning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

25:80 Utvecklingsarbete m.m. inom områdena utbildning och forskning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 25:80 *Utvecklingsarbete m.m. inom områdena utbildning och forskning.*

Propositionen

Anslagets ändamål är att finansiera utvecklingsarbete m.m. inom områdena utbildning och forskning. Anslaget används även för övergripande statistik inom utbildningsområdet.

Anslaget minskas permanent med 415 000 kr fr.o.m. 2008 som ett led i finansieringen för genomförande av undersökningar av levnadsförhållanden (ULF och Barn-ULF) som redovisas under utgiftsområde 9. Det under utgiftsområde 9 uppförda anslaget 18:1 *Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.* ökas med motsvarande belopp.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att riksdagen under anslag 25:80 *Utvecklingsarbete m.m. inom områdena utbildning och forskning* för budgetåret 2008 anvisar ett raman-slag på 11 396 000 kr. Anslagsbeloppet inkluderar en ökning med 75 000 kr (0,7 %) för pris- och löneomräkning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

5 Nationella och internationella forskningsresurser m.m.

Inledning

Politikområdet Forskningspolitik omfattar anslag till forskning och forskningens infrastruktur. Inom utgiftsområde 16 hänförs till politikområdet Forskningspolitik anslagen 26:1–26:10 som avser Vetenskapsrådet, Rymd-

forskning, Institutet för rymdfysik, Kungl. biblioteket, Polarforskningssekreteriatet, Sunet, Centrala etikprövningsnämnden, Regionala etikprövningsnämnder samt Särskilda utgifter för forskningsändamål.

Anslag som tillhör politikområdet finns också under utgiftsområdena 9, 17, 20, 23 och 24 som behandlas av socialutskottet, kulturutskottet, miljö- och jordbruksutskottet respektive näringsutskottet.

Avsnittet inleds med en sammanfattning av den resultatredovisning som ges i budgetpropositionen.

Resultat

Sverige är ett av de länder som avsätter mest resurser för forskning och utveckling (FoU) i förhållande till bruttonationalprodukten (BNP). De statliga medlen för FoU uppgår till ca 24,7 miljarder kronor år 2007, vilket motsvarar 0,87 % av BNP.

År 2007 ökar de statliga medlen för FoU med drygt 700 miljoner kronor. SCB:s beräkning av de statliga avsättningarna innevarande år visar dock en minskning med drygt 500 miljoner kronor. Enligt budgetpropositionen beror denna beräknade minskning huvudsakligen på att SCB använt en annan beräkningsmodell än tidigare år.

Det svenska näringslivet tillhör de mest FoU-intensiva i världen, även om investeringarna har minskat de senaste åren. År 2005 avsatte företag med minst 50 anställda ca 70,5 miljarder kronor motsvarande 2,64 % av BNP.

Ett mått på näringslivets investeringar i FoU är antalet patentansökningar per miljon invånare i Europa, Japan och USA, s.k. triadiska patent. Sverige låg ända till slutet av 1990-talet bland de två tre länder som hade flest antal ansökningar i relation till befolkningens storlek. Antalet triadiska patentansökningar från Sverige har dock sjunkit på senare år.

Mått i antalet publicerade artiklar per miljon invånare har Sverige legat i världstoppen de senaste tio åren. Huvuddelen av artiklarna hör till de medicinska och naturvetenskapliga områdena.

Under 2006 fördelade de tre forskningsråden Vetenskapsrådet, FAS och Formas totalt ca 3 500 miljoner kronor i forskningsstöd, medan Vinnova fördelade ca 1 600 miljoner kronor.

De statliga forskningsfinansiärerna delade under 2006 ut betydande anslag till starka forskningsmiljöer. Bland annat beviljade Vetenskapsrådet och Formas s.k. Linnéstöd till 20 forskningsmiljöer, vilka under en tioårsperiod kommer att tilldelas totalt 1 400 miljoner kronor.

Andelen män respektive kvinnor bland högskolans forskare varierar mellan olika vetenskapsområden. För att undersöka om män och kvinnor behandlas på ett likvärdigt sätt vid fördelning av forskningsstöd kan andelen beviljat stöd sättas i relation till andelen ansökningar. Vetenskapsrådets analys av 2006 års utlysningar visar att det fortfarande verkar finnas oönskade könsskillnader vad gäller beviljandegrad.

Utllysningarna inom EU:s sjätte ramprogram för forskning och utveckling är avslutade. Svenska aktörer beviljades totalt ca 500 miljoner euro. I relation till EU-avgiften var Sverige det land som beviljades störst andel forskningsmedel.

Forskningsråden och Vinnova genomförde ett antal utvärderingar av olika forskningsområden under 2006. Regeringens övergripande slutsats utifrån utvärderingarna är att svensk forskning håller en god kvalitet.

Kostnaderna för svenskt medlemskap i internationella forskningsanläggningar har ökat betydligt på senare år. De forskningsfinansierande myndigheterna måste därför avsätta en växande andel av sina anslag för ändamålet.

Vetenskapsrådet har under 2006 rapporterat sina prioriteringar av forskningens infrastruktur. Vid sidan av medlemskap i internationella forskningsanläggningar är konstruktionen av en gemensam europeisk neutronkälla (ESS) samt en anläggning för materialstudier (MAX IV) högt prioriterade.

Anslagen för 2008

26:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 3 592 881 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 26:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation*. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för detta anslag besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 3 468 miljoner kronor under 2009, högst 2 150 miljoner kronor under 2010, högst 1 057 miljoner kronor under 2011, högst 258 miljoner kronor under 2012 och högst 17 miljoner kronor under 2013.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Anslagets ändamål är att finansiera stöd till forskning, forskningsinformation och vetenskaplig utrustning. Anslaget används även för internationellt forskningssamarbete samt för utvärderingar, beredningsarbete, resor och seminarier som är kopplade till forskningsstödet.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslag 26:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* för budgetåret 2008 anvisar 3 592 881 000 kr. I enlighet med vad som aviserades i propositionen *Forskning för ett bättre liv* (prop. 2004/05:80) föreslår regeringen att anslaget ökar med 551,5 miljoner kronor 2008. Regeringen avser att fördela den föreslagna ökningen enligt följande: 250 miljoner kronor till medicinsk forskning, 80 miljoner kronor till teknikvetenskaplig forskning, 60 miljo-

ner kronor till starka forskningsmiljöer, 12 miljoner kronor till forskningens infrastruktur, 65 miljoner kronor till satsningar på meriteringsanställningar, 40 miljoner kronor till forskarskolor, 30 miljoner kronor till forskning till stöd för miljö och hållbar utveckling, 4,5 miljoner kronor till genusforskning samt 10 miljoner kronor till forskning inom utbildningsvetenskap. Jämfört med 2007 ökar anslaget med 19 341 000 kr till följd av pris- och löneomräkning (0,64 %).

Den grundforskning som finansieras av Vetenskapsrådet bedrivs vanligen i form av fleråriga projekt. De medel som Vetenskapsrådet fördelar till vetenskaplig utrustning är också långsiktiga eftersom rådet åtar sig att under flera år betala ansvarigt lärosätets amorteringar och räntor för den aktuella utrustningen. Vetenskapsrådet svarar även för långsiktiga internationella åtaganden gentemot forskningsorganisationer. Vetenskapsrådet bör därför enligt regeringen för budgetåret 2008 ges möjlighet att fatta beslut om stöd till forskning och vetenskaplig utrustning som innebär åtaganden för kommande budgetår. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 fatta beslut som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 468 miljoner kronor under 2009, högst 2 150 miljoner kronor under 2010, högst 1 057 miljoner kronor under 2011, högst 258 miljoner kronor under 2012 och högst 17 miljoner kronor under 2013.

Utskottet anser att riksdagen bör anvisa föreslaget belopp och ge regeringen det begärda bemyndigandet.

26:2 Vetenskapsrådet: Förvaltning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 109 885 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 26:2 *Vetenskapsrådet: Förvaltning*.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Anslaget används för Vetenskapsrådets förvaltningskostnader.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslag 26:2 *Vetenskapsrådet: Förvaltning* för budgetåret 2008 anvisar 109 885 000 kr. Anslaget föreslås öka med 2 264 000 kr till följd av pris- och löneomräkning (2,1 %).

Utskottet anser att riksdagen bör anvisa föreslaget belopp.

26:3 Rymdforskning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 169 385 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 26:3 *Rymdforskning*. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för detta anslag besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 165 miljoner kronor under 2009, högst 165 miljoner kronor under 2010, högst 170 miljoner kronor under 2011, högst 175 miljoner kronor under 2012 och högst 175 miljoner kronor under 2013.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Anslaget används för den obligatoriska avgiften till Europeiska rymdorganisationens (ESA) vetenskapliga program, för Sveriges avtalsbundna andel av det internationella driftbidraget till Esrange samt för projektstöd till svenska forskare för deltagande i nationell och internationell grundforskning inom rymdområdet. Anslaget disponeras av Rymdstyrelsen.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslag 26:3 *Rymdforskning* för budgetåret 2008 anvisar 169 385 000 kr. Anslaget föreslås öka med 1 077 000 kr till följd av pris- och löneomräkning (0,64 %).

Den grundläggande forskning som finansieras via anslaget till rymdforskning bedrivs vanligen i form av fleråriga projekt. Resursnivån för vetenskapsprogrammet inom ESA fastställs också för flera år i taget. Resursnivån för perioden 2006–2010 beslutades i december 2005. Det nu ingångna Esrangeavtalet löper till 2010. Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 165 miljoner kronor under 2009, högst 165 miljoner kronor under 2010, högst 170 miljoner kronor under 2011, högst 175 miljoner kronor under 2012 och högst 175 miljoner kronor under 2013.

Utskottet anser att riksdagen bör anvisa föreslaget belopp och ge regeringen det begärda bemyndigandet.

26:4 Institutet för rymdfysik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 45 716 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 26:4 *Institutet för rymdfysik*.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Anslaget används för Institutet för rymdfysiks förvaltningskostnader. Institutet bedriver forskning och utveckling, utbildning samt mät- och registreringsverksamhet inom främst rymdfysik, atmosfärfysik och rymdteknik.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslag 26:4 *Institutet för rymdfysik* för budgetåret 2008 anvisar 45 716 000 kr. I förslaget ingår pris- och löneomräkning på 406 000 kr (0,9 %).

Utskottet anser att riksdagen bör anvisa föreslaget belopp.

26:5 Kungl. biblioteket

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 258 863 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 26:5 *Kungl. biblioteket*.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Anslaget används för Kungl. bibliotekets (KB) förvaltningskostnader. KB är Sveriges nationalbibliotek. KB samlar in, bevarar och tillhandahåller det svenska tryckta ordet och förvärvar viss utländsk litteratur om Sverige. Myndighetens uppgifter baseras på lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument. KB ansvarar även för samverkan mellan forskningsbibliotek.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslag 26:5 *Kungl. biblioteket* för budgetåret 2008 anvisar 258 863 000 kr. I förslaget ingår pris- och löneomräkning på 17 460 000 kr (7,2 %).

Utskottet anser att riksdagen bör anvisa föreslaget belopp.

26:6 Polarforskningssekretariatet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 31 949 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 26:6 *Polarforskningssekretariatet*.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Anslaget används för Polarforskningssekretariatets förvaltningskostnader. Polarforskningssekretariatet främjar svensk polarforskning genom att delta i planeringen av vetenskapliga expeditioner till Arktis och Antarktis samt

svara för den logistik och utrustning som krävs för expeditionerna. Sekretariatet är också ansvarig myndighet för prövning av tillstånd för vistelse i Antarktis och tillsynsutövning över svensk verksamhet i Antarktis.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslag 26:6 *Polarforskningssektariatet* för budgetåret 2008 anvisar 31 949 000 kr. För arbetet med det internationella polaråret (IPY) föreslår regeringen att anslaget tillfälligt ökar med en resursförstärkning om 6 miljoner kronor på tilläggsbudget för 2007. Även för 2008 föreslås att anslaget ökar tillfälligt med en resursförstärkning om 6 miljoner kronor för samma ändamål. I förslaget ingår pris- och löneomräkning på 183 000 kr (0,71 %).

Utskottet anser att riksdagen bör anvisa föreslaget belopp.

26:7 Sunet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 40 408 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 26:7 *Sunet*.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Anslagets ändamål är att finansiera Sunet (Swedish University Computer Network), ett datanätverk för överföring av elektronisk information som binder samman i första hand universitet och högskolor men också vissa folkbibliotek och läns museer. Sunet finansieras genom detta anslag samt genom avgifter från universitet och högskolor. Avgifterna ska täcka de kostnader som inte täcks av anslaget.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslag 26:7 *Sunet* för budgetåret 2008 anvisar 40 408 000 kr. I förslaget ingår pris- och löneomräkning på 257 000 kr (0,64 %).

Utskottet anser att riksdagen bör anvisa föreslaget belopp.

26:8 Centrala etikprövningsnämnden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 4 267 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 26:8 *Centrala etikprövningsnämnden*.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Anslaget används för Centrala etikprövningsnämndens förvaltningskostnader. Nämnden är en myndighet som prövar överklagade av beslut som fattats av de sex regionala nämnderna för etikprövning av forskning som

rör människor. Nämnden utövar dessutom tillsyn över efterlevnaden av lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor samt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslag 26:8 *Centrala etikprövningsnämnden* för budgetåret 2008 anvisar 4 267 000 kr. I förslaget ingår pris- och löneomräkning på 28 000 kr (0,66 %).

Utskottet anser att riksdagen bör anvisa förslaget belopp.

26:9 Regionala etikprövningsnämnder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 41 749 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 26:9 *Regionala etikprövningsnämnder*.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Anslaget används för de regionala etikprövningsnämndernas förvaltningskostnader. De regionala nämnderna är sex myndigheter som fattar beslut avseende etikprövning av forskning som rör människor. Etikprövningsnämnderna tar ut avgifter för etikprövning av forskning som redovisas på inkomsttitel.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslag 26:9 *Regionala etikprövningsnämnder* för budgetåret 2008 anvisar 41 749 000 kr. I förslaget ingår pris- och löneomräkning på 283 000 kr (0,68 %).

Utskottet anser att riksdagen bör anvisa förslaget belopp.

26: 10 Särskilda utgifter för forskningsändamål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar det av regeringen föreslagna anslagsbeloppet, 114 093 000 kr, för budgetåret 2008 under anslag 26:10 *Särskilda utgifter för forskningsändamål*.

Propositionen och utskottets ställningstagande

Anslaget används för forskningsverksamhet och vissa särskilda utgifter inom forskningsområdet.

Regeringen föreslår att riksdagen under anslag 26:10 *Särskilda utgifter för forskningsändamål* för budgetåret 2008 anvisar 114 093 000 kr. Anslaget föreslås öka med 700 000 kr fr.o.m. 2008 för att finansiera ett ökat bidrag till Svenska forskningsinstitutet i Istanbul. I förslaget ingår pris- och löneomräkning på 722 000 kr (0,64 %).

Utskottet anser att riksdagen bör anvisa föreslaget belopp.

Ökade resurser till forskning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena om ökade resurser till forskning.

Motioner

Socialdemokraterna föreslår i motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 81, 2007/08:Ub517 yrkande 1 och 2007/08:Ub556 yrkande 2 att anslagen till forskning ska öka med 400 miljoner kronor. Målsättningen är att Sverige ska vara en ledande kunskaps- och forskningsnation, vilket kräver fortsatt stora insatser av både staten och näringslivet. En del av satsningen ska kanaliseras till arbetslivsforskning för att kompensera för regeringens nedläggning av Arbetslivsinstitutet.

I motion 2007/08:Ub554 uppges att svenska forskare går miste om medel från EU:s ramprogram eftersom det saknas resurser för medfinansiering. Omgående bör därför resurser avsättas som kan öka det svenska deltagandet i EU:s forskningsprogram.

Enligt motion 2007/08:Ub559 behövs en riktad ekonomisk satsning på medicinsk beroendeforskning. Syftet ska vara att kartlägga genetiska och andra biologiska orsaker till spelberoende. Finansiering bör ske genom omfördelning från budgeterade anslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Resurserna för forskning och utveckling ökar 2008 med 1,24 miljarder kronor genom att förslagen från propositionen Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80) fullföljs. Utöver dessa medel föreslår regeringen att lärosätenas resurser till forskning och forskarutbildning ökar med 300 miljoner kronor 2008 samt med ytterligare 400 miljoner kronor 2009. Tilläggas kan att regeringen under mandatperioden avser att avskaffa den s.k. högskolemomsen, dvs. skyldigheten för universitet och högskolor att till staten betala in 8 % av de icke-statliga forskningsbidrag de tilldelas. Avskaffad högskolemoms motsvarar en resursförstärkning på 350 miljoner kronor.

Vad gäller EU:s forskningsprogram påpekar utskottet att av de länder som deltog i EU:s sjätte ramprogram för forskning var Sverige det land som beviljades störst andel medel i relation till EU-avgiften. Utskottet konstaterar vidare att Verket för innovationssystem (Vinnova) den 30 mars 2007 redovisade ett regeringsuppdrag om att analysera det svenska deltagandet i EU:s ramprogram. I rapporten konstateras att det i sjunde ramprogrammet införs nya regler som ska minska problemen med nationell

medfinansiering. Av reglerna framgår att finansieringen från EU kan komma att uppgå till 75 % av de totala medlen i ett projekt. Utskottet utgår från att regeringen vidtar de åtgärder som anses lämpliga för att svenska forskare även i framtiden ska kunna delta på ett framgångsrikt sätt inom EU:s ramprogram.

Utskottet anser inte att resurser bör avdelas särskilt för medicinsk beroendeforskning. Däremot är det angeläget att de totala resurserna för medicinsk forskning ökar. Utskottet ser därför positivt på att regeringen i budgetpropositionen aviserar att Vetenskapsrådet kommer att tillföras 250 miljoner kronor för medicinsk forskning år 2008.

6 Anslagen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2008 samt vissa bemyndiganden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar för budgetåret 2008 anslagen inom utgiftsområde 16 enligt regeringens förslag.

Jämför särskilda yttrandena 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Propositionen

En sammanställning av regeringens och oppositionspartiernas budgetförslag för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning finns i *bilaga 2* till detta betänkande.

Utskottet har i avsnitten 2 Barnomsorg, skola och vuxenutbildning, 3 Högskoleverksamhet, 4 Vissa centrala myndigheter m.m. och 5 Nationella och internationella forskningsresurser m.m. redogjort för innehållet i förslagen.

Utskottets ställningstagande

I de föregående avsnitten har utskottet redovisat sin bedömning av regeringens och oppositionspartiernas förslag inom olika delar av utgiftsområdet och där tagit ställning till samtliga berörda yrkanden. Utskottet har tillstyrkt regeringens förslag.

Utskottet föreslår att riksdagen för budgetåret 2008 anvisar anslagen inom utgiftsområde 16 enligt förslaget i *bilaga 3*.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning, punkt 1 (v)

av Rossana Dinamarca (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub477 yrkande 1 och avslår proposition 2007/08:1 utgiftsområde 16 punkt 1.

Ställningstagande

Regeringen har tidigare aviserat att den har för avsikt att förändra gymnasieskolan och har därför tillsatt en utredning. Redan nu föreslår dock regeringen att det ska inledas en försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning där kärnämnen ska kunna reduceras till 500 gymnasiepoäng. Jag anser att all gymnasieutbildning ska ge tillräckliga kunskaper för såväl fortsatta studier som arbets- och samhällsliv. Riksdagen bör därför avslå regeringens förslag om en ändring av skollagen.

2. Vissa frågor rörande lärlingsutbildning, m.m., punkt 2 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s) och Thomas Strand (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub498 yrkandena 3 och 4 samt avslår motionerna 2007/08:Ub261, 2007/08:Ub302 och 2007/08:N323 yrkande 16.

Ställningstagande

Vi socialdemokrater föreslår att s.k. introjobb med kvalificerad handledning i form av lärlingsplatser, traineeplatser eller liknande utvecklas branschvis i nära samarbete med arbetsmarknadens parter. Introjobben riktar sig till unga som är klara med sin utbildning i gymnasiet eller i högskolan och som behöver färdigställa sin utbildning direkt i arbetslivet. Introjobben är inte i stället för en utbildning eller ett sätt att introducera utbildad personal. Lärlings- eller traineeplats är för dem som har adekvat utbildning från gymnasiet eller högskolan men saknar nödvändig arbetslivserfarenhet.

Staten bör medverka till att säkerställa att denna typ av färdigutbildning på arbetsplatserna finns i tillräcklig omfattning och håller god kvalitet. Inom branscher som i dag inte har någon form av introjobb med kvalificerad handledning bör sådana initieras där det är motiverat. Formerna för denna typ av anställning är en fråga för förhandling mellan arbetsmarknadens parter och bör regleras i kollektivavtal.

Introjobben kan kallas lärlingsplats eller traineeplats eller något annat. Introjobben bör vara utformade utifrån behoven i respektive bransch men alltid innehålla rätt till kvalificerad handledning och en säkerställd genomgång av de utbildningsmoment som är nödvändiga för ett ordinarie arbete. Stora delar av arbetsmarknaden står inför en generationsväxling, och genom att satsa på introjobb kan fyrtiotalisterna jobba kvar som handledare och introducera de unga. På så vis kan kunskap systematiskt föras över till den yngre generationen.

Äldreomsorgen är ett bra exempel på en verksamhet där en stor generationsväxling är att vänta och där den demografiska utvecklingen gör att det kommer att behöva anställas åtskilligt fler. Vi socialdemokrater tycker att det är viktigt att den personal som arbetar med vården och omsorgen om våra äldre har relevant yrkesutbildning. Vi vill därför att det ska finnas nationella krav på den kompetensnivå som ska krävas för att arbeta inom äldreomsorgen. Det är därför viktigt att omvårdnadsprogrammet inom både gymnasieskolan och komvux utvecklas och att ett närmare samarbete etableras mellan utbildningsanordnaren och omsorgen. Trots att det ofta är kommunen som är ansvarig både för utbildningen och för omsorgen finns det på många håll brister i utbildningens koppling till det kommande arbetslivet. Dessa brister gör att det inte är självklart att den nyutbildade kan räkna med en fast tjänst efter avslutad utbildning, även om behoven är stora. Äldreomsorgen är därför ett angeläget område för att utveckla nya modeller för introjobb med kvalificerad handledning.

3. Vissa frågor rörande lärlingsutbildning, m.m., punkt 2 (mp)
av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:N323 yrkande 16 och avslår motionerna 2007/08:Ub261, 2007/08:Ub302 och 2007/08:Ub498 yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

I 2004 års gymnasieproposition föreslog Miljöpartiet tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet att en lärlingsutbildning inom ramen för gymnasieskolan skulle införas. Riksdagen beslutade i enlighet med propositionen, och landets gymnasieskolor hann ägna två år åt att förbereda sig för införandet av lärlingsutbildningen innan den nuvarande borgerliga regeringen efter sitt tillträde drog tillbaka reformen. Miljöpartiet anser att det var oansvarigt och ett på många sätt mycket olyckligt beslut. Regeringen har senare aviserat att man ska starta en försöksverksamhet med en ny lärlingsutbildning.

Miljöpartiet anser att man i stället för en försöksverksamhet bör genomföra en lärlingsreform i enlighet med förslaget som riksdagen antog 2004. Det finns ingen anledning att förvägra ytterligare årskullar möjligheten till en arbetsplatsförlagd yrkesutbildning. Lärlingsutbildningen ska vara en alternativ utbildningsväg inom alla yrkesinriktade program, som självfallet i mycket hög utsträckning ska vara arbetsplatsförlagd. Denna utbildning ska även ge kunskaper i kärnämnen motsvarande den skolförlagda utbildningen.

Särskilda yttranden

1. Anslagen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2008 samt vissa bemyndiganden, punkt 5 (s)

Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s) och Thomas Strand (s) anför:

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi socialdemokrater önskat, avstår vi från att reservera oss. Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Vi vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 16 borde ha utformats i enlighet med det som framgår av Socialdemokraternas budgetmotion Sverige tjänar på rättvisa.

Kunskap är grunden för en gynnsam samhällsutveckling och vårt främsta internationella konkurrensmedel. Eftersom tillväxt och välfärd förutsätter en hög utbildningsnivå i hela befolkningen har satsningar på utbildning och forskning varit och är en central del i Socialdemokraternas ekonomiska politik. Alla, inte bara några, måste få en bra grund för ett livslångt lärande som sträcker sig från förskolan ända till högskolan.

För oss socialdemokrater är det självklart att alla ska få mer än en chans att skaffa sig de kunskaper som behövs för att kunna leva ett gott liv och vara efterfrågad på arbetsmarknaden. Utbildning stärker människor och skapar kraft att möta förändringar i ett alltmer kunskapsintensivt samhälle.

Vi socialdemokrater vill tillföra 125 miljoner kronor för lärarledd läxläsning i grundskolan. För barn i årskurs 4–9 ska satsningen ske i anslutning till skolan. Eleverna ska ha rätt till mellan 6 och 10 timmars läxläsning i månaden beroende på i vilken årskurs de går. Vi vill också genomföra en särskild skolstödssatsning på fritids för barn i årskurs 1–3. För detta ändamål avsätts 100 miljoner kronor. På så sätt får också de barn vars föräldrar inte har råd, ork eller tid en chans att prova på olika aktiviteter. En del av fritidssatsningen ska också ägnas åt att ge barnen i årskurs 1–3 stöd i skolarbetet.

Vi menar att alla lärare som undervisar i matematik i grundskolan och gymnasieskolan ska få tillgång till en särskild kompetensutvecklingsatsning. Dessutom bör lärare i svenska ges ett rejält kompetenslyft. Vi skulle också vilja att satsningen på kompetensutveckling för lärare även inkluderar yrkeslärare samt förskollärare och övrig personal i förskolan.

Hade den gymnasiereform som vi avsåg att införa höstterminen 2007 trätt i kraft hade en modern lärlingsutbildning och en modern yrkesutbildning redan införts.

Regeringen har genomfört kraftiga nedskärningar i vuxenutbildningen. Komvux fick 600 miljoner kronor mindre i budgetpropositionen för 2007, och rekryteringsbidraget har avskaffats. Visst vore det bra om alla människor klarade av sina studier i grund- och gymnasieskolan när de är unga, men tyvärr är det inte alltid fallet. Därför behövs en andra chans för de vuxna som inte tillgodogjort sig hela grund- och gymnasieskolan. Det är också viktigt att människor ges möjlighet till omskolning då arbetsmarknaden förändras hela tiden. Vi socialdemokrater vill därför genomföra en särskild satsning på vuxenutbildning. Vi föreslår därför att ett nytt anslag uppförs som innebär att komvux tillförs 600 miljoner kronor. Av dessa medel ska resurser avsättas för att stärka och utveckla yrkesutbildningarna på komvux.

Det arbete som Valideringsdelegationen gjort är oerhört värdefullt både för samhället och för den enskilde. Valideringsdelegationens arbete bör få fortsätta för att utvecklas ytterligare.

Socialdemokraterna motsätter sig besparingen avseende breddad rekrytering och pedagogisk utveckling på anslaget till Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning. Myndighetens anslag bör därför tillföras de 20 miljoner kronor som regeringen föreslår att anslaget ska minska med.

Socialdemokraterna anser att den neddragning av antalet högskoleplatser som regeringen föreslår är fel, särskilt eftersom ungdomskullarna kommer att öka de närmaste åren. Regeringens förslag innebär att andelen som påbörjar en högre utbildning kommer att sjunka från knappt 44 till 38 procent fram till 2010. Socialdemokraterna vill i stället öka antalet högskoleplatser med motsvarande 7 500 platser och avsätter 290 miljoner kronor för ändamålet. I sammanhanget vill vi även påpeka att regeringens budgetförslag innebär att efterfrågan på personal inom hälso- och sjukvården inte kan mötas. För att förhindra att bristsituationen på arbetsmarknaden förvärras ytterligare anser Socialdemokraterna att ett flertal högskoleutbildningar inom vårdområdet behöver tillföras ytterligare platser.

Regeringen föreslår att högskolorna och universiteten inte ska få särskilt stöd för att bredda rekryteringen och utveckla pedagogiken. Vi anser att det krävs särskilda insatser för att se till att grupper som i dag är underrepresenterade på högskolan söker högre utbildning i större utsträckning. 20 miljoner kronor avsätts därför för en särskild satsning på breddad rekrytering och pedagogisk utveckling inom högre utbildning.

Socialdemokraterna anser att Sverige ska vara en ledande kunskaps- och forskningsnation. Vi föreslår därför att anslagen till grundforskning ska öka med 400 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Totalt sett tillför vi 3 miljarder kronor. En del av dessa medel ska kanaliseras till arbetslivsforskningen, eftersom detta område drabbats av regeringens nedläggning av Arbetslivsinstitutet.

2. Anslagen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2008 samt vissa bemyndiganden, punkt 5 (v)

Rossana Dinamarca (v) anför:

En majoritet av riksdagens ledamöter, representerande Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna, beslutade den 21 november 2007 om ramar för statsbudgetens utgiftsområden samt en beräkning av statens inkomster. Ett tak för statens utgifter inklusive pensionssystemet vid sidan av statsbudgeten fastställdes för 2008, 2009 och 2010.

Vänsterpartiet menar att Sverige behöver ett spårbyte för ökad rättvisa, förstärkt välfärd och kloka investeringar för framtiden. Vi presenterar i vår budgetmotion 2007/08:Fi276 en helt annan inriktning för den ekonomiska politiken än vad riksdagsmajoriteten fattat övergripande beslut om. Vårt budgetalternativ avvisar regeringens politik, som är närsynt och oansvarig, som systematiskt ger mer till dem som har mest och som i grunden angriper och eroderar den svenska välfärdsmodellen. Vi avvisar regeringens kraftiga skattesänkningar, attackerna på de gemensamma trygghetssystemen och urgröpningen av det gemensamma ägandet. Vänsterpartiet gör en radikalt annorlunda bedömning än regeringen och riksdagsmajoriteten av de långsiktiga behoven för svensk ekonomi. Vi ifrågasätter de nyliberala inspirerade penning- och finanspolitiska ramverken, som underbygger en omfattande överföring av resurser till de rikaste och förhindrar en politik för full sysselsättning.

Vänsterpartiets politik innebär i stället en välfärdsoffensiv. Vi gör en kraftfull satsning på fler anställda i välfärden. Vi presenterar också omfattande investeringar för att stärka samhällets infrastruktur och bemöta de allvarliga klimathoten. Vi ser jämställdheten som en strukturell fråga om makt och resurser och föreslår en rad politiska insatser – saknade i regeringens budgetproposition – för att förändra ojämlika strukturer. Vi genomför ett omfattande socialt reformprogram på en rad områden. Detta är i kontrast till regeringens politik, som försitter goda chanser och vrider klockan tillbaka, ett ansvarsfullt budgetalternativ, som använder de gemensamma resurserna bättre, mer rättvist och mer framtidsinriktat.

Då riksdagsmajoriteten fattat rambeslut om en helt annan inriktning av den ekonomiska politiken än den som Vänsterpartiet presenterat deltar vi inte i detta beslut om fördelningen av anslag inom utgiftsområde 16, och presenterar inget formellt motförslag till utskottsbehandling. Vi redovisar här den fördelning av anslagen inom utgiftsområde 16 som vi hade velat se och som presenterades i vår utgiftsområdesmotion 2007/08:Ub477.

Vänsterpartiet minskar regeringens förslag till anslag till Skolverket eftersom vi menar att utbildningsinspektionen fungerar väl. Vi avvisar också regeringens anslag till försöksverksamhet med lärlingsutbildning, eftersom all gymnasieutbildning ska ge allmän behörighet till högskola. Vidare vill vi ta bort medlen för utveckling av evidensbaserade metoder mot mobbing, då alla skolor redan är skyldiga att förhindra och stoppa mobbing.

Tillfälliga satsningar och projekt i skolan får sällan några effekter, utan det behövs en permanent ökning av personaltätheten för att ge alla elever den hjälp de behöver för att nå *alla* mål. Vi gör en sådan satsning och vill anställa över 5 000 lärare, men även annan personal såsom genuspedagoger och elevhälsopersonal samtidigt som vi även skjuter till medel till 10 000 fler anställda inom skolbarnsomsorgen. Vi tillbakavisar således den tillfälliga satsning på läsning, skrivning och räkning i år 1–3 som regeringen föreslår.

Vi avsätter totalt 5 miljoner kronor för att stärka arbetet med feministiskt självförsvar ute på skolorna eftersom tidigare medel för att stärka flickors självförtroende i mycket liten utsträckning gick till projekt som innefattade feministiskt självförsvar trots att det var ett av huvudsyftena. Regeringens förslag om bidrag till kultur i grundskolans år 7–9 föreslår vi överförs från utgiftsområde 17.

Allt fler människor behöver en högskoleutbildning, och Vänsterpartiet avvisar regeringens förslag att minska antalet platser vid högskolan. För att förtydliga statens ansvar för att tillhandahålla en fungerande infrastruktur för studier på distans föreslår vi att staten övertar ansvaret för finansieringen av kommunala lärcentrum. Vi vill stärka forskningsanknytningen vid högskolornas grundutbildning genom att dels höja anslagen till både grundutbildning och forskning för att lärare vid högskolan, främst lektorer, ska få ökade möjligheter att bedriva egen forskning. Samtidigt vill vi skapa förutsättningar för att höja andelen disputerade lärare vid högskolan, inte minst vid lärarutbildningarna.

Vänsterpartiet har tidigare medverkat till att utöka antalet platser på läkarutbildningen, och vi tycker det är bra att den nuvarande regeringen fullföljer den politiken och att tillgången på läkare på så sätt kan bli bättre i framtiden. Dessvärre saknas det förslag i budgetpropositionen för att komma till rätta med bristen på annan utbildad personal inom vård och omsorg. Regeringens nedskärningar av anslagen till högskolans grundutbildning kan t.o.m. få den effekten att antalet platser minskar på exempelvis sjuksköterskeprogrammet, vilket riskerar att förvärra situationen med personalbrist och leda till längre köer och försämrad kvalitet inom vården. I vår budgetmotion för utgiftsområde 16 har vi därför tillbakavisat regeringens nedskärningar och dessutom föreslagit att högskolorna ska få full kompensation för ökade lönekostnader. Vi befarar också att de av regeringen aviserade förändringarna av gymnasieskolan och högskolan riskerar att skapa en större brist på utbildad personal inom vård och omsorg.

För att Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (Sorad) vid Stockholms universitet ska kunna fortsätta sin verksamhet behöver dess basfinansiering tryggas inom ramen för anslagen till Stockholms universitet.

3. Anslagen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2008 samt vissa bemyndiganden, punkt 5 (mp)

Mats Pertoft (mp) anför:

Miljöpartiet har presenterat sitt alternativ till ekonomisk politik och budgetpolitik i budgetmotion 2007/08:Fi278 och tillhörande kommittémotioner.

Miljöpartiet avvisar stora delar av regeringens politik. Sammantaget innebär regeringens första år vid makten att de grupper som har det allra sämst ställt fått en ännu svårare ekonomisk situation. I budgetpropositionen för nästa år presenteras nya besparingar tillsammans med ytterligare skattesänkningar. Möjligheten för deltidsarbetslösa att få arbetslöshetsersättning minskas och ersättningen till långtidssjuka försämras.

Miljöpartiet ställer sig starkt kritiskt till regeringens politik. Vi tror inte att de arbetslösa är lata eller att de sjuka fuskar. Vår grundsyn är att människor vill vara med och delta. Människor som står utanför arbetsmarknaden behöver stöd, kompletterande utbildning och omskolning för att komma tillbaka. Sjuka människor behöver rehabilitering, vård och omsorg för att återigen kunna kliva in på arbetsmarknaden.

Vi ställer oss också kritiska till regeringens finanspolitik. I årets budgetmotion från Miljöpartiet presenteras en mer väl avvägd finans- och skattepolitik. Vi ser att det mitt under brinnande högkonjunktur behövs ett högre finansiellt sparande för att inte elda på ekonomin ytterligare. Miljöpartiets ekonomiska politik innebär att vi tar ett stort ansvar för den långsiktiga utvecklingen av den offentliga sektorn och statens finanser.

Regeringspartierna, Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet, har i finansutskottet ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Genom det beslutet har man också avstyrkt Miljöpartiets förslag till utgiftsramar och beräkningar av inkomster och därmed förutsättningarna för vårt budgetförslag. Av den här anledningen tar vi inte del i beslutet om anslag inom utgiftsområde 16. I stället redovisas här vår fördelning av anslag inom utgiftsområdet, som förordas i vår anslagsmotion 2007/08: Ub484.

Miljöpartiet menar att förskolepersonalens kunskaper om barnen i förskolan är något som i dag ofta glöms bort när barnen lämnar förskolan och börjar i sexårsverksamheten och senare i grundskolan. Det är viktigt att ta till vara dessa kunskaper och använda dem för att stödja barnens utveckling. I dag måste lärarna i grundskolan bygga upp kunskapen om barnen från början. Det gynnar inte barnen. Tvärtom, det skulle vara en stor hjälp för dem om kunskapen om deras svagheter och styrkor kunde förmedlas från förskolan till grundskolan, allt i syfte att tidigt, redan i första klass, kunna stödja de barn som behöver stöd och hjälp på rätt sätt och individanpassa undervisningen. Detta borde göras i stället för att avvakta till t.ex. de nationella proven i årskurs 3 och först då ingripa med stöd och hjälp.

Därför föreslår Miljöpartiet att regeringens s.k. läsa-skriva-räkna-satsning i budgetpropositionen används till ett försöksprojekt där man använder sig av specialpedagoger som får i uppdrag att följa personalen och barnen under de sista två förskoleåren, under förskoleklassen och in i grundskolan under de första två åren där. Dessa specialpedagoger ska inte i första hand arbeta mot barnen utan i stället stödja pedagogerna i deras arbete i förskolan, samla på sig kunskaper om vilket stöd barnen kommer att behöva när de börjar skolan samt förmedla denna kunskap till grundskolan och dess personal.

Regeringen gör en omfattande satsning på lärares kompetens, det s.k. lärarlyftet. Miljöpartiet ser positivt på denna satsning, särskilt på de delar som rör fortbildning och vidareutbildning. Vi skulle dock vilja se att satsningen även inkluderar förskollärare.

Regeringen skriver att det är viktigt att jämställdheten främjas. Det är positivt, även om regeringen inte presenterar några förslag på hur detta ska ske. Miljöpartiet fick under samarbetet med den förra regeringen igenom en satsning på 10 miljoner kronor under fyra år för att fördjupa kunskaperna om olikheterna mellan pojkars och flickors resultat i skolan. Det är oroväckande att pojkars resultat i skolan ligger så mycket lägre än flickors, och av jämställdhetsskäl är det angeläget att få veta vilka orsaker som ligger bakom detta. Regeringen skriver i propositionen att medlen kommer att kvarstå men att inriktningen kan komma att ändras. Miljöpartiet anser att det är av stor vikt att inriktningen förblir den fastslagna.

Regeringen skar i budgetpropositionen för 2007 ned det statliga stödet för utbildning av vuxna med 600 miljoner kronor. Samhällsutvecklingen och den snabba strukturomvandlingen av arbetsmarknaden ställer krav på framför allt dem med lägst utbildning. Utan ett livslångt lärande och möjligheten att även i vuxen ålder läsa in kunskap man missat tidigare blir det mycket svårt för dem som inte riktigt uppfyller arbetsmarknadens kompetenskrav att komma tillbaka i sysselsättning. Miljöpartiet satsar därför 600 miljoner kronor på vuxenutbildningen. Dessa redovisas i den anslagsmotion som behandlar utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.

Miljöpartiet motsätter sig att Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning läggs ned. Myndighetens anslag bör därför tillföras de 20 miljoner kronor som regeringen föreslår att anslaget ska minska med. Att dra ned på myndighetens anslag utan att ge ett tydligt uppdrag och medel till lärosätena att arbeta med breddad rekrytering och pedagogisk utveckling är inte ansvarsfullt.

Miljöpartiet vill införa ett övergripande mål om minst tio veckors praktik för alla högskoleutbildningar som omfattar tre år eller mer. Kontakter med arbetsmarknaden innebär möjligheter för studenterna att tillämpa den kunskap man inhämtat samtidigt som det ökar förutsättningarna att få jobb efter examen. Praktik ska inte vara obligatorisk men en rättighet för studenter som önskar detta. Miljöpartiet vill därför anslå 50 miljoner kronor 2008 för satsningar på praktik inom högskoleutbildningar. Förslaget om

praktik innebär att anslaget till Högskoleverket bör tillföras ytterligare 20 miljoner kronor för att verket ska kunna utarbeta ett system för genomförande av förslaget.

Vidare vill Miljöpartiet förbättra lärosätenas stöd till studenterna att hitta en väg ut på arbetsmarknaden. Det kan handla om att ordna praktik, hitta samarbeten kring examensarbete eller på annat sätt förmedla kontakter mellan studenter och arbetsgivare. På de flesta lärosäten förekommer den här typen av åtgärder, men verksamheterna är underdimensionerade. För att öka finansieringen för den här typen av stöd vill Miljöpartiet satsa 50 miljoner kronor 2008.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2007/08:1 Budgetpropositionen för 2008 utgiftsområde 16:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i skollagen (1985:1100) (avsnitt 2.1 och 5.3).
2. Riksdagen antar förslaget till lag om fortsatt giltighet av lagen (1995:1249) om försöksverksamhet med ökat föräldrainsflytande över utvecklingsstörda barns skolgång (avsnitt 2.2 och 5.4).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 25:3 Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 253 000 000 kronor under perioden 2009–2010 (avsnitt 9.1.3).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 25:4 Specialpedagogiska institutet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 11 500 000 kronor under perioden 2009–2010 (avsnitt 9.1.4).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 25:11 Fortbildning av lärare besluta om kommande utgifter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 900 000 000 kronor under perioden 2009–2010 (avsnitt 9.1.11).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 25:15 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning besluta om bidrag till kvalificerad yrkesutbildning som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 280 897 000 kronor under 2009 och högst 251 846 000 kronor under perioden 2010–2012 (avsnitt 9.1.15).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 25:70 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 000 000 kronor under 2009 (avsnitt 9.1.70).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 25:77 Internationella programkontoret för utbildningsområdet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 8 000 000 kronor under 2009 (avsnitt 9.1.77).

9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 26:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 468 000 000 kronor under 2009, högst 2 150 000 000 kronor under 2010, högst 1 057 000 000 kronor under 2011, högst 258 000 000 kronor under 2012 och högst 17 000 000 kronor under 2013 (avsnitt 10.8.1).
10. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 26:3 Rymdforskning besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 165 000 000 kronor under 2009, högst 165 000 000 kronor under 2010, högst 170 000 000 kronor under 2011, högst 175 000 000 kronor under 2012 och högst 175 000 000 kronor under 2013 (avsnitt 10.8.3).
11. Riksdagen anvisar för budgetåret 2008 anslagen under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning i enlighet med uppställningen i propositionen.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:Fi206 av Eva Flyborg m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsning på forskning med genusperspektiv på äldre och åldrandet.

2007/08:Fi277 av Mona Sahlin m.fl. (s):

76. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en särskild vuxenutbildningssatsning.
77. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lärarledd läxläsning i grundskolan.
78. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om aktivitets- och läxläsningssatsning på fritidshem.
79. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utökat antal studieplatser på högskolan.
80. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en satsning på breddad rekrytering och pedagogisk utveckling inom högskolan.
81. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad satsning på forskning.

2007/08:So316 av Agneta Lundberg och Jan Björkman (båda s):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om alkoholforskning.

2007/08:Ub242 av Jan Ericson och Ulf Sjösten (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att antalet platser på läkarutbildningen i Sverige bör utökas.

2007/08:Ub261 av Jörgen Johansson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppta diskussioner med näringslivet i syfte att uppnå en målinriktad lärlingsutbildning.

2007/08:Ub275 av Hans Stenberg och Jasenko Omanovic (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utökad läkar- och tandläkarutbildning vid Umeå universitet.

2007/08:Ub302 av Karin Nilsson och Fredrick Federley (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se över regelverket för antagande av handledare för lärlingsutbildningen.

2007/08:Ub306 av Rossana Dinamarca m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kompetensutveckling för genuspedagoger.

2007/08:Ub332 av Björn von Sydow (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningar på utbildningsplatser inom specialistsjukvården.

2007/08:Ub334 av Christer Adelsbo och Göran Persson i Simrishamn (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utbyggnad av högskolan.

2007/08:Ub459 av Carin Runeson och Kurt Kvarnström (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av tandhygienister och tandhygienistutbildning.

2007/08:Ub477 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100).

2. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt uppställningen i motionen.

2007/08:Ub484 av Mats Pertoft m.fl. (mp):

2. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt uppställningen i motionen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen på regeringens läsa-skriva-räkna-satsning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att satsningen på lärares fortbildning även bör inkludera förskollärare.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att inriktningen står fast vad gäller den särskilda satsningen på kunskap om pojkers resultat i skolan.

2007/08:Ub498 av Mona Sahlin m.fl. (s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om introjobb med kvalificerad handledning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att prioritera en modell för introjobb med kvalificerad handledning i äldreomsorgen.

2007/08:Ub510 av Marie Granlund m.fl. (s):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fler studieplatser på universitet och högskolor.

2007/08:Ub511 av Marie Granlund m.fl. (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kompetensutveckling till alla lärare som undervisar i svenska i de tidiga åldrarna och lärare i matematik i grundskolan och gymnasieskolan.

2007/08:Ub513 av Marie Granlund m.fl. (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka det statliga stödet till kommunal vuxenutbildning.

2007/08:Ub514 av Marie Granlund m.fl. (s):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att även yrkeslärarna ska omfattas av statliga satsningar på kompetensutveckling för lärare.

2007/08:Ub515 av Marie Granlund m.fl. (s):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kompetensutveckling för personalen i förskolan och att även förskollärarna ska omfattas av statliga satsningar på kompetensutveckling.

2007/08:Ub517 av Marie Granlund m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade statliga satsningar på forskning.

2007/08:Ub539 av Göran Thingwall (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utökad intagning till medicinska fakulteter.

2007/08:Ub547 av Bosse Ringholm m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningar på att utveckla högskolan och högre utbildning i Stockholmsregionen.

2007/08:Ub552 av Yvonne Andersson m.fl. (kd, m, c, fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Linköpings universitet.

2007/08:Ub554 av Yvonne Andersson och Finn Bengtsson (kd, m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av ökat svenskt deltagande i EU:s ramprogram.

2007/08:Ub556 av Marie Granlund m.fl. (s):

2. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt uppställningen i motionen.

2007/08:Ub559 av Anna Bergkvist och Anna König Jerlmyr (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om värdet av medicinsk beroendeforskning.

2007/08:Ub560 av Carin Runeson och Marita Ulvskog (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av fler läkare.

2007/08:Ub562 av Anneli Särnblad och Marita Ulvskog (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fortsatt satsning på validering.

2007/08:Ub566 av Mats Pertoft m.fl. (mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ändamålet med anslaget om 900 miljoner kronor i höstbudgeten 2007 (den s.k. läs-skriv-räkna-satsningen) för projekt.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lärarlyftets fortbildning även ska gälla förskollärare.

2007/08:N323 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av ett lärlingsprogram.

2007/08:A400 av Mona Sahlin m.fl. (s):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vuxenutbildning.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens förslag

Anslagsförslag för 2008 under utgiftsområde 16
Utbildning och universitetsforskning*Belopp i 1 000-tal kronor*

Politikområde Anslag (om inget annat anges avses ramanslag)	Regeringens förslag	Avvikelser i förhållande till regeringens förslag		
		s	v	mp
25 Utbildningspolitik				
25:1 Statens skolverk	510 448		-150 000	
25:2 Myndigheten för skolutveckling	98 227			
25:3 Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg	779 338		-250 000	
25:4 Specialpedagogiska institutet	369 892			
25:5 Specialskolemyndigheten	268 269			
25:6 Särskilda insatser på skolområdet	305 959			
25:7 Sameskolstyrelsen	26 230			
25:8 Maxtaxa i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg m.m.	3 660 000			
25:9 Bidrag till viss verksamhet motsvarande förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, grundskola och gymnasieskola	144 924			
25:10 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	92 575			
25:11 Fortbildning av lärare	697 087			
25:12 Nationellt centrum för flexibelt lärande	101 605			
25:13 Statligt stöd till vuxenutbildning	442 490			
25:14 Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning	26 068			
25:15 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning	1 100 251			
25:16 Utveckling av vuxenutbildning m.m.	817			
25:17 Uppsala universitet: Grundutbildning	1 253 164		+38 346	
25:18 Uppsala universitet: Forskning och forskarutbildning	1 372 078		+26 000	
25:19 Lunds universitet: Grundutbildning	1 666 584		+44 654	
25:20 Lunds universitet: Forskning och forskarutbildning	1 368 013		+23 000	
25:21 Göteborgs universitet: Grundutbildning	1 631 859		+43 595	
25:22 Göteborgs universitet: Forskning och forskarutbildning	1 108 767		+19 000	
25:23 Stockholms universitet: Grundutbildning	1 533 061		+40 712	
25:24 Stockholms universitet: Forskning och forskarutbildning	1 167 963		+18 000	
25:25 Umeå universitet: Grundutbildning	1 126 455		+31 988	

Politikområde Anslag (om inget annat anges avses ramanslag)	Regeringens förslag	Avvikelser i förhållande till regeringens förslag		
		s	v	mp
25:26 Umeå universitet: Forskning och forskarutbildning	787 272		+11 000	
25:27 Linköpings universitet: Grundutbildning	1 231 054		+34 323	
25:28 Linköpings universitet: Forskning och forskarutbildning	560 804		+9 000	
25:29 Karolinska Institutet: Grundutbildning	617 283		+15 870	
25:30 Karolinska Institutet: Forskning och forskarutbildning	892 107		+11 000	
25:31 Kungl. Tekniska högskolan: Grundutbildning	969 222		+24 567	
25:32 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och forskarutbildning	748 396		+12 000	
25:33 Luleå tekniska universitet: Grundutbildning	616 943		+17 463	
25:34 Luleå tekniska universitet: Forskning och forskarutbildning	278 487		+4 000	
25:35 Karlstads universitet: Grundutbildning	525 720		+14 731	
25:36 Karlstads universitet: Forskning och forskarutbildning	175 196		+3 000	
25:37 Växjö universitet: Grundutbildning	456 438		+12 921	
25:38 Växjö universitet: Forskning och forskarutbildning	164 173		+3 000	
25:39 Örebro universitet: Grundutbildning	606 870		+16 531	
25:40 Örebro universitet: Forskning och forskarutbildning	182 698		+3 000	
25:41 Mittuniversitetet: Grundutbildning	514 930		+13 625	
25:42 Mittuniversitetet: Forskning och forskarutbildning	173 236		+3 000	
25:43 Blekinge tekniska högskola: Grundutbildning	239 837		+5 603	
25:44 Blekinge tekniska högskola: Forskning och forskarutbildning	75 592		+1 000	
25:45 Malmö högskola: Grundutbildning	799 194		+22 028	
25:46 Malmö högskola: Forskning och forskarutbildning	88 487		+1 000	
25:47 Högskolan i Kalmar: Grundutbildning	438 625		+12 620	
25:48 Högskolan i Kalmar: Forskning och forskarutbildning	77 635		+1 000	
25:49 Mälardalens högskola: Grundutbildning	577 798		+16 222	
25:50 Mälardalens högskola: Forskning och forskarutbildning	62 326		+800	
25:51 Danshögskolan: Grundutbildning	48 007		+600	
25:52 Dramatiska institutet: Grundutbildning	79 348		+1 000	
25:53 Gymnastik- och idrottshögskolan: Grundutbildning	48 725		+600	
25:54 Högskolan i Borås: Grundutbildning	386 556		+10 216	
25:55 Högskolan Dalarna: Grundutbildning	363 438		+11 967	
25:56 Högskolan på Gotland: Grundutbildning	120 477		+3 289	
25:57 Högskolan i Gävle: Grundutbildning	393 979		+11 256	
25:58 Högskolan i Halmstad: Grundutbildning	309 536		+7 327	
25:59 Högskolan Kristianstad: Grundutbildning	326 601		+8 536	
25:60 Högskolan i Skövde: Grundutbildning	299 165		+8 248	
25:61 Högskolan Väst: Grundutbildning	291 702		+8 161	
25:62 Konstfack: Grundutbildning	123 847		+1 000	
25:63 Kungl. Konsthögskolan: Grundutbildning	56 646		+700	

Politikområde Anslag (om inget annat anges avses ramanslag)	Regeringens förslag	Avvikelser i förhållande till regeringens förslag		
		s	v	mp
25:64 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Grundutbildning	129 436		+2 000	
25:65 Operahögskolan i Stockholm: Grundutbildning	17 459		+200	
25:66 Södertörns högskola: Grundutbildning	327 709		+8 490	
25:67 Teaterhögskolan i Stockholm: Grundutbildning	28 110		+400	
25:68 Försvarshögskolan: Grundutbildning	11 800		+100	
25:69 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet m.m.	2 235 373		+30 700	
25:70 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.	488 463			+100 000
25:71 Forskning och konstnärligt utvecklingsarbete vid vissa högskolor	396 316			
25:72 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 035 846			
25:73 Högskoleverket	166 548			+20 000
25:74 Verket för högskoleservice	17 050			
25:75 Centrala studiestödsnämnden m.m.	399 127			
25:76 Överklagandenämnden för studiestöd	12 359			
25:77 Internationella programkontoret för utbildningsområdet	50 587			
25:78 Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning	44 159			+20 000
25:79 Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m.	32 431			
25:80 Utvecklingsarbete m.m. inom områdena utbildning och forskning	11 396			
25:81 Lärarledd läsläsning för barn i årskurs 4-9 (nytt anslag)		+125 000		
25:82 Aktivitets- och läsläsningssatsning på fritids (nytt anslag)		+100 000		
25:83 Feministiskt självförsvar (nytt anslag)			+1 670	
25:84 Intensivkurser i svenska för invandrare (sfi) (nytt anslag)		+40 000		
25:85 Kompletteringsutbildningar och validering (nytt anslag)		+50 000		
25:86 Vuxenutbildningsinsatser (komvux) (nytt anslag)		+600 000		
25:87 Nya högskoleplatser (nytt anslag)		+290 000		
25:88 Breddad rekrytering och pedagogisk utveckling (nytt anslag)		+20 000		
25:89 Bidrag till lärcentra (nytt anslag)			+300 000	
25:90 Förlängning av vissa lärarexamina (nytt anslag)			+120 000	
25:91 Högskolelärares forskning (nytt anslag)			+500 000	

Politikområde Anslag (om inget annat anges avses ramanslag)	Regeringens förslag	Avvikelser i förhållande till regeringens förslag		
		s	v	mp
26 Forskningspolitik				
26:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	3 592 881			
26:2 Vetenskapsrådet: Förvaltning	109 885			
26:3 Rymdforskning	169 385			
26:4 Institutet för rymdfysik	45 716			
26:5 Kungl. biblioteket	258 863			
26:6 Polarforskningssekretariatet	31 949			
26:7 Sunet	40 408			
26:8 Centrala etikprövningsnämnden	4 267			
26:9 Regionala etikprövningsnämnder	41 749			
26:10 Särskilda utgifter för forskningsändamål	114 093			
26:11 Resurser till grundforskning (nytt anslag)		+400 000		
Summa för utgiftsområdet	46 373 839	+1 625 000	+1 191 059	+140 000

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2008 under
utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

**Företrädarna för s, v och mp har avstått från att ta ställning i
beslutet om anslag (se särskilda yttranden 1-3).**

Belopp i 1 000-tal kronor

Politikområde	Utskottets förslag
Anslag (om inget annat anges avses ramanslag)	
25 Utbildningspolitik	
25:1 Statens skolverk	510 448
25:2 Myndigheten för skolutveckling	98 227
25:3 Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg	779 338
25:4 Specialpedagogiska institutet	369 892
25:5 Specialskolemyndigheten	268 269
25:6 Särskilda insatser på skolområdet	305 959
25:7 Sameskolstyrelsen	26 230
25:8 Maxtaxa i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg m.m.	3 660 000
25:9 Bidrag till viss verksamhet motsvarande förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, grundskola och gymnasieskola	144 924
25:10 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	92 575
25:11 Fortbildning av lärare	697 087
25:12 Nationellt centrum för flexibelt lärande	101 605
25:13 Statligt stöd till vuxenutbildning	442 490
25:14 Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning	26 068
25:15 Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning	1 100 251
25:16 Utveckling av vuxenutbildning m.m.	817
25:17 Uppsala universitet: Grundutbildning	1 253 164
25:18 Uppsala universitet: Forskning och forskarutbildning	1 372 078
25:19 Lunds universitet: Grundutbildning	1 666 584
25:20 Lunds universitet: Forskning och forskarutbildning	1 368 013
25:21 Göteborgs universitet: Grundutbildning	1 631 859
25:22 Göteborgs universitet: Forskning och forskarutbildning	1 108 767
25:23 Stockholms universitet: Grundutbildning	1 533 061
25:24 Stockholms universitet: Forskning och forskarutbildning	1 167 963
25:25 Umeå universitet: Grundutbildning	1 126 455
25:26 Umeå universitet: Forskning och forskarutbildning	787 272
25:27 Linköpings universitet: Grundutbildning	1 231 054
25:28 Linköpings universitet: Forskning och forskarutbildning	560 804
25:29 Karolinska Institutet: Grundutbildning	617 283
25:30 Karolinska Institutet: Forskning och forskarutbildning	892 107
25:31 Kungl. Tekniska högskolan: Grundutbildning	969 222
25:32 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och forskarutbildning	748 396
25:33 Luleå tekniska universitet: Grundutbildning	616 943

Politikområde	Utskottets förslag
Anslag (om inget annat anges avses ramanslag)	
25:34 Luleå tekniska universitet: Forskning och forskarutbildning	278 487
25:35 Karlstads universitet: Grundutbildning	525 720
25:36 Karlstads universitet: Forskning och forskarutbildning	175 196
25:37 Växjö universitet: Grundutbildning	456 438
25:38 Växjö universitet: Forskning och forskarutbildning	164 173
25:39 Örebro universitet: Grundutbildning	606 870
25:40 Örebro universitet: Forskning och forskarutbildning	182 698
25:41 Mittuniversitetet: Grundutbildning	514 930
25:42 Mittuniversitetet: Forskning och forskarutbildning	173 236
25:43 Blekinge tekniska högskola: Grundutbildning	239 837
25:44 Blekinge tekniska högskola: Forskning och forskarutbildning	75 592
25:45 Malmö högskola: Grundutbildning	799 194
25:46 Malmö högskola: Forskning och forskarutbildning	88 487
25:47 Högskolan i Kalmar: Grundutbildning	438 625
25:48 Högskolan i Kalmar: Forskning och forskarutbildning	77 635
25:49 Mälardalens högskola: Grundutbildning	577 798
25:50 Mälardalens högskola: Forskning och forskarutbildning	62 326
25:51 Danshögskolan: Grundutbildning	48 007
25:52 Dramatiska institutet: Grundutbildning	79 348
25:53 Gymnastik- och idrottshögskolan: Grundutbildning	48 725
25:54 Högskolan i Borås: Grundutbildning	386 556
25:55 Högskolan Dalarna: Grundutbildning	363 438
25:56 Högskolan på Gotland: Grundutbildning	120 477
25:57 Högskolan i Gävle: Grundutbildning	393 979
25:58 Högskolan i Halmstad: Grundutbildning	309 536
25:59 Högskolan Kristianstad: Grundutbildning	326 601
25:60 Högskolan i Skövde: Grundutbildning	299 165
25:61 Högskolan Väst: Grundutbildning	291 702
25:62 Konstfack: Grundutbildning	123 847
25:63 Kungl. Konsthögskolan: Grundutbildning	56 646
25:64 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Grundutbildning	129 436
25:65 Operahögskolan i Stockholm: Grundutbildning	17 459
25:66 Södertörns högskola: Grundutbildning	327 709
25:67 Teaterhögskolan i Stockholm: Grundutbildning	28 110
25:68 Försvarshögskolan: Grundutbildning	11 800
25:69 Ensilda utbildningsanordnare på högskoleområdet m.m.	2 235 373
25:70 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.	488 463
25:71 Forskning och konstnärligt utvecklingsarbete vid vissa högskolor	396 316
25:72 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 035 846
25:73 Högskoleverket	166 548
25:74 Verket för högskoleservice	17 050
25:75 Centrala studiestödsnämnden m.m.	399 127
25:76 Överklagandenämnden för studiestöd	12 359
25:77 Internationella programkontoret för utbildningsområdet	50 587
25:78 Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning	44 159
25:79 Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m.	32 431
25:80 Utvecklingsarbete m.m. inom områdena utbildning och forskning	11 396

Politikområde	Utskottets förslag
Anslag (om inget annat anges avses ramanslag)	
25:81 Lärarledd läxläsning för barn i årskurs 4–9 (nytt anslag)	
25:82 Aktivitets- och läxläsningssatsning på fritids (nytt anslag)	
25:83 Feministiskt självförsvar (nytt anslag)	
25:84 Intensivkurser i svenska för invandrare (sfi) (nytt anslag)	
25:85 Kompletteringsutbildningar och validering (nytt anslag)	
25:86 Vuxenutbildningsinsatser (komvux) (nytt anslag)	
25:87 Nya högskoleplatser (nytt anslag)	
25:88 Breddad rekrytering och pedagogisk utveckling (nytt anslag)	
25:89 Bidrag till lärcentrum (nytt anslag)	
25:90 Förlängning av vissa lärarexamina (nytt anslag)	
25:91 Högskolelärares forskning (nytt anslag)	
26 Forskningspolitik	
26:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	3 592 881
26:2 Vetenskapsrådet: Förvaltning	109 885
26:3 Rymdforskning	169 385
26:4 Institutet för rymdfysik	45 716
26:5 Kungl. biblioteket	258 863
26:6 Polarforskningssektariatet	31 949
26:7 Sunet	40 408
26:8 Centrala etikprövningsnämnden	4 267
26:9 Regionala etikprövningsnämnder	41 749
26:10 Särskilda utgifter för forskningsändamål	114 093
26:11 Resurser till grundforskning (nytt anslag)	
Summa för utgiftsområdet	46 373 839

BILAGA 4

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap.

4 §

Försöksverksamhet får anordnas inom det offentliga skolväsendet enligt föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. I sådana föreskrifter får göras undantag från organisatoriska bestämmelser i denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om försöksverksamhet inom det offentliga skolväsendet. I sådana föreskrifter får undantag göras från organisatoriska bestämmelser i denna lag.

Undantag får göras även från andra bestämmelser i denna lag för att möjliggöra en försöksverksamhet med sådan utbildning i gymnasieskolan som inte utgörs av utbildning på nationella, specialutformade eller individuella program.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

¹ Lagen omtryckt 1997:1212.

2 Förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (1995:1249) om försöksverksamhet med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång

Härigenom föreskrivs att lagen (1995:1249) om försöksverksamhet med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång, som gäller till och med utgången av juni 2008¹, ska fortsätta att gälla till och med utgången av juni 2010.

¹ Lagens giltighet senast förlängd 2004:1367.